

- ۱
- ۲
- ۳
- ۴
- ۵
- ۶
- ۷
- ۸
- ۹
- ۱۰
- ۱۱
- ۱۲
- ۱۳
- ۱۴
- ۱۵
- ۱۶
- ۱۷

بازدید شد
۱۳۸۱

کتابخانه مجلس شورای اسلامی

اسم کتاب: *تیر شهاب در آستان شب*
 مؤلف: *عاج محمد کریم مدنی*
 موضوع: *تالیف - ترجمه*
 شماره: *۲۰۶۴*

مؤسسه: *۱۳۰۲*
 شماره دفتر: *۱۲۹۳۵*
 شماره: *۲۰۶۴*

نظری فهرست شده
۲۰۶۴

بازرسی شد
۲۶ - ۲۷

بازرسی شد
۲۶ - ۲۷

تاریخ
۳۳

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۳۲	۳۳	۳۴	۳۵	۳۶	۳۷	۳۸	۳۹	۴۰	۴۱	۴۲	۴۳	۴۴	۴۵	۴۶	۴۷	۴۸	۴۹	۵۰
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

کتابتیر شهاب
بجمله همانندین

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ستایش خداوندی را سزااست که پروردگار
عالمیان است و درود پیغمبر را رواست
که مھترجهانیاست و آل اطهارش را
که سادات کایناتند و اولیاء اخبارش را
که قادات بریاتند و لعنت بی شمار باد
بر دشمنان انبیاء و مرسلین و اوصیاء
مقربین و اولیاء منجبین **و بعد** این رساله

است

ایست مختصر که نوشته ~~تخیر مرد~~ اورد بند
ایشم کریم ابن ابراهیم بزبان فارسی بر حسب
فرمایش جناب لب الالباب و سلاله
الانجاب علام فهام ذوالعز و الاحتراف
الجلیل العظیم الشریف مولانا اقا محمد شریف
کرمانی اناری سلمه الله و ابقاه و من کل مکروه
وقاه و سبب آن شد که چون فقیر حقیر رساله
نوشته بودم بزبان عربی در ابطال دعوی
میرزا محمد علی نام شیرازی که خود را باب
نامیده و فی الحقیقه خسران ماب است
و انرا بازهاق الباطل نامیده بودم و عوام

عجم و روم از آن زمان در میان شبهه باب
 در این کتاب در بعضی از عوام کالانعام
 ایشانند و لهذا ایشان فرمایش فرمودند
 که در رساله تالیف میشد بزبان فارسی
 و بطوریکه این باقی شبهه که در دل عوام مانده
 برطرف شود بدینودامتا لامره العالی
 مبادرت کردم و فی الفور این رساله را
 شروع کردم و انرا تیر شهاب در راندن
 باب نامیدم و امید از خداوند عالم چنان
 که توفیق براتمام ان عطا فرماید و قرار داد
 این رساله را بر مقدمه و چند فصل فصل

بدانکه

بدانکه چون عالمی در میان این
 عالم نظر کند خواهد دانست که این
 عالم بر حکمت است و چنان حکمت وضع
 در وضع این عالم بکار برده است که
 حکما بکنه ان نمیتواند رسید و او هام علما
 حقیقه انرا نمیتواند فهمید و علانیه
 میبینند که چنان حکمتی بکار برده شده است
 که اگر جمیع حکما و علما جمع شوند و تا روزگار
 در ان تفکر کنند نمیتوانند نکته در ان
 بگیرند و بر بهترین اقسام حکمت وضع شده است
 که نمیتواند ذره از انرا اندکی پیش تر بایستد

قرار داد و اگر احیاناً چیزی پیدا شود
 که حکم از درک حکمت ان عاجز باشد
 دلیل نهایت حکمت صانع است نه دلیل
 لغوکاری و عبث کاری آن لغو ذ با الله
 چنانکه اگر ساعتی فرنگی فی المثل بر بینی
 که در نهایت استقامت کار میکند و هیچ
 وجه خالی و عیبی در آن نیست و غالب
 چرخها و پیچهای آنرا بفهمی که هر مصرفها
 دارد اتفاقاً در آن پیچی باشد یا چرخ
 باشد که فایده وضع آنرا در آن ساعت
 نفهمی هرگز حمل نخواهی کرد که وضع آن چرخ

در این

در این ساعت عجیب و غریب بیفایده است
 پس هرگاه در این ساعت بزرا^{کنی} تدبیر
 و پدی که چرخهای آن در کشت است
 و ساعت شمارا افتاب و ماهش در کشت^{است}
 و اینها آثار غریب و عجیب از آنها بظهور
 میرسد بطوریکه عقلاها در درکش حیران^{ست}
 و حکمت بسیاری از اجزای او را یافتی الحال
 اگر درک بعضی چیزهای آن نکنی باعث
 نمیشود که بگوئی ان لغو است لغو ذ با الله
 و آنکه میدانی که وقتی که تولد کردی هیچ
 از حکمت عالمرا نمیدانستی و که که بحکمت

چیزی بعد از چیزی بر خوردی و چه
بسیار حکمت که هنوز بر نخورده و میداند
که چه بسیار حکمتها که در عصر سابق مخفی
بوده و در عصر بعد معین شده است
بهر حال که در حکمت خلقت عالم شبهه
از برای غاقلی نیست و چون نظر کنی یابی
که انسان مدنی الطبع خلقت شده است
که باید با هم زیست کنند بخلاف سایر حیوانات
که میتوانند هر يك تنها زیست کنند اما
بنی آدم نمیتوانند تنها زیست کرد و باید
با هم باشند از این جهت با اختلاف طبایع

خلقت

خلقت شده اند که طبع هر يك موافق کسبه
و کاری باشد و با اختلاف شان و مقام
خلقت شده اند و بعضی غنی و بعضی فقیر
و بعضی قوی و بعضی ضعیف و بعضی صحیح
و بعضی مریض و بعضی پیر و بعضی جوان
و بعضی بزرگ و بعضی کوچک و بعضی
عالی همت و بعضی دون همت و هکذا
باقی صفات که باندک نظری پوشیده
نخواهد ماند تا هر يك از ایشان بطور
راحت بتوانند که مشغول کاری باشند
و از آن کار خوشنود باشند و دل بان کار

بتوانند بست و آنرا با انجام توانند
 رسانند و بنای اجتماع ایشان مستحکم
 باشد و متفرق نشوند که بسبب آن
 هلاک شوند پس چون بحسب خلقت
 مدنی الطبع شدند و باینجهت مختلف
 شدند اسباب فساد مهیا شد ^{و آن} اختلا
 طبایع و اهواء و آراء ایشان است پس
 در حکمت سد آن واجب شد و بجهت
 این حکم در خلقت لازم شد که دفع این
 فساد را بکند و تعلیم جهل ایشان را
 بنماید زیرا که چنانکه غنی محتاج بفقیر^{ست}

وفقی

و فقیر محتاج بغنی و بزرگ محتاج بکوچک
 و کوچک محتاج به بزرگ و هر چیزی ضد
 در خلقت لازم دارد تا بمنتهای حاجات خود
 برسد همچنین که جمال خلق عالم ضرور دارند
 و سفیهان حکیمان ضرور دارند و اطفال
 پرستاران در کار دارند و رعایا یا حاکم
 لازم دارند تا بنای مدینه ایشان از هم
 نپاشد لهذا حکیم علی الاطلاق در این حکمت
 عظیم که مدار کل بنی آدم بر آنست اخلاص
 نمیفرماید و آنکه هر که ان اخلاص بجزئیات
 حکمت نفرموده پس چگونه میشود که اخلاص

باین امر عظیم نماید حاشا و کلا پس چنانکه
 در هر عصری همه اضداد را آفریده پس هیچ
 عصری نمیشود که جاهل آفریده باشد عالم
 نیا فریده باشد و رعیت آفریده باشد
 و حاکم نیا فریده باشد و علت این حکمت آنست
 که وجود هیچ چیز معین و معلوم نکرده و
 و قبح و ضرر و نفع و صلاح و فساد هیچ چیز
 معین و معلوم نشود مگر بوجود ضدّش
 و قدر هیچ چیز معلوم نشود مگر بوجود ضدّش
 و تعبیر هیچ چیز نشود مگر بوجود ضدّ و ازما^{یش}
 نشود هیچ چیز نشود مگر بوجود ضدّ و بروز

نکند

نکند حقیقه طاعت و معصیت مگر بوجود
 ضدّ و قرار و ثبات نکیر و چیر مگر بوجود
 ضدّ و مرکب و موجود نشود چیزی مگر
 از اضداد پس حکمت اقتضا کرد که هر چیزی
 با ضد خلق شود پس چون سفیه آفرید
 لازم شد که حکیم آفریند و چون جاهل
 آفرید لازم شد که عالم آفریند و چون
 ضعیف آفرید لازم شد که قوی آفریند
 و چون کوچک آفرید لازم شد که بزرگ
 آفریند تا خلق ملتئم باشند و تا لیف و اجتماع
 ایشان دوام گیرد و مدنی بودن ایشان

محقق کرد و چرا که تالیف افرادشانم مثل
 تالیف اجزاء مرکب است چنانکه تا اعداد
 نباشد چیزی مرکب نشود و باقی و ثابت
 نماند همچنین تا اعداد نباشند اجتماع
 ایشان صورت نربند و بس لامحاله
 در هر عصری لابد است که علماء و حکما
 و اولیاء باشند و انبیاء نیز باشند و مرد
 بسوی خدا خوانند و حق و باطل را اشکار
 سازند و جمال را تعلیم نمایند و چون
 خداوند حکیم است پس در هر عصری بقدر
 ضرورت باید اظهار علم و حکمت فرماید

زیادش

زیادش مفسد و لغواست و کش منع لطف
 و خلاف جود و کرم است پس در هر عصر
 بقدر ضرورت باید انبیا و اولیاء و حکما
 و علماء باشند و عدو ایشانم در هر عصر
 بقدر ضرورت در انصر باید باشد
 پس ازین است که فرموده اند که زمین
 خالی از حجه نمیشود و اگر خالی از حجت
 بماند هر آینه زمین فرو خواهد رفت و
 خراب خواهد شد پس چون طفل از اول
 تکوینش تا اخر مویش حالات دارد که اول
 نطفه است بعد علقه میشود بعد مضغه

میشود بعد عظام در او پیدا میشود
 و بعد آساکم میشود بعد روح در او
 پیدا میشود و چنین میگردد بعد تولد
 میشود بعد در حال رضاعت و بعد
 از آن حال نظام است بعد از آن خورده
 خورده بحدّ مراهق میرسد بعد از آن مکلف
 میشود بعد بحال شباب میرسد بعد
 بحدّ جهل سالکی میرسد بعد بحدّ پیری
 و هر دم میرسد بعد میمیرد بلکه این تفصیل
 که عرض شد در جمیع مخلوقات بالنسبه
 همین طور است و همچنین این دنیا از اول

تکونش

تکونش حالات دارد پس در عهد حضرت
 آدم علیه السلام عالم بمنزله نطفه بود بجهت
 قلت هوش و فهم مردم و عدم بخر بر و آلتها^{ها}
 و کسبها و صنعتها و علوم و احوال پس بالنسبه
 آن حالت تا حالات بعد بمنزله نطفه بود
 و شرع حضرت آدم علیه السلام بقدر استعداد
 اهل ان زمان و معارف و حکمی که برایشان
 نازل شده بود و تکلیفات آنها بقدر فهم
 و عقل و هوش اهل ان زمان بود و علم علما
 و حکمت حکما بقدر فهم ان زمان ظاهر میشد
 و از حکمت نبود که زیاده از قابلیت اهل

ان زمان حکمت و علم و تکلیفات بروز کند
 تا آنکه برکت اسماء اعظم که در نزد حضرت
 'ادم علیه السلام بود بواسطه عمل کردن بان تکلیفات
 که فرمایش شده بود حرارتی در مزاج عالم
 پیدا شد و ماده عالم نجفی گرفت تا در زمان
 حضرت نوح علیه السلام عالم بمنزله علفه
 شد و قابلیت عالم نرفی کرد و آن قدر تکلیف
 و علم و حکمت که 'ادم علیه السلام آورده بود
 کفایت اهل ان زمان را نمیکرد و آن تکلیفات
 مناسب مزاج اهل ان زمان نبود خداوند
 حکیم دانا حضرت نوح علیه السلام را برگزید

داورا

و او را خلقت نمود و خلقت رسالت پوشا^{ند}
 و علم و حکمت و تکلیف بقدر صلاح ان زمان^ن
 برای ایشان فرستاد و آن بزرگوار هم نشر
 علم و تکلیف را فرمود تا آنکه برکت آن
 اسمهای اعظم که داشتند و بواسطه عمل
 کردن مردم بان تکلیفات و علوم حرارتی
 در عالم زیاده از اول پیدا شد و موادها
 نجفی گرفت و هر کس متکون میشد از ماده
 مثولد میشد صاحب شعور تر و صاحب
 فهم تر میبود بواسطه لطافت ماده عالم
 از پیشتر لطیف تر شده بود و همچنین بود

ثانواع عالم لطیف تر شد و نوع مردم صفا
 فهم تر و صاحب قوه تر و صاحب شعور تر
 شدند و دیگران علم سابق و تکلیف و حکمت
 سابق کفایت ایشان نمیکرد خداوند عالم
 در میان ایشان بر کز بد حضرت ابراهیم ^{علیه السلام} را
 و بان بزرگوار شرعی و علمی و حکمتی مناسب آن
 زمان عطا فرمود و در زمان شریف
 ایشان عالم بمنزله مضغه بود و آن بزرگوار
 بواسطه نور اسماء اعظم و حرارت علم و
 حکمت و نفس شریف عالم را پخته تر کرد بطور ^{یکه}
 دیگران علم و حکمت کفایت امر ایشان برانکرد

خداوند عالم

خداوند عالم حضرت موسی ^{علیه السلام} را نیکتر آید
 و علم و حکمت و شریعت با و آموخت و او را
 بر سالت معین کرد پس ایشانهم انشیرعت را
 نشر کردند و مردم علم و عمل آن بزرگوار را
 تعلیم گرفتند و عمل بان کردند و در زمان
 آن بزرگوار عالم بمنزله عظام بود بهرکت
 عمل کردن بان شریعت ماده عالم نضحی بان
 کرد و پخته تر شد و لطیف گردید و اشارت
 بحکمت اینمطلب است که انسان اشرف
 مخلوقات است و بالاثروسا بر مخلوقات
 از شعاع نور او خلقت شده اند همینکه که

انسان پخته تر شد همه عالم که از نور او است
 پخته تر میشود و همینکه طاعت کنند مرد
 اوضاع آسمان و زمین نیکو شود و برکات
 آن زیاده شود و همینکه معصیت کنند اوضاع
 زمین و آسمان دگرگون شود بهر حال چون
 در زمان موسی علیه السلام مردم عمل بشرع
 او کردند و نفوس ایشان قوه گرفت و پخته تر
 شد عالم پخته تر شد و هر کس متکون شد
 لطیف تر شد و قوی تر و داناتر پس احتیاج
 بعلم بیشتر شد و حکمت دیگر در کار شد
 و حکمت اول کفایت امر ایشان را نکرده محتاجا

بحکمت

بحکمت زیاده تر شدند خداوند عالم حضرت
 عیسی علیه السلام را بر آن پخت و شرعی و علی باو
 عطا فرمود و در زمان آن بزرگوار عالم
 بمنزله روئیدن گوشت در بدن طفل
 بود و اندام عالم درست شد و صورت
 ظاهر آن کامل شد و چون بشرع او عمل
 کردند ظاهر و باطن اندام عالم تمام شد
 و قابل رسیدن روح شد و در زمان
 خاتم النبیین صلی الله علیه و علیه السلام
 و روح در آن عالم دمیده شد و نامردن
 این طفل که عالم باشد احکام صلوة باقی است

و باید زنده باشد مثل حالک نطفه نیست
 که برود و حالت علقه آید و حالت علقه
 برود و حالت مضغه آید و حالت مضغه
 برود و حالت عظام آید و حالت عظام برود
 و حالت روئیدن گوشت آید بلکه ^{حالت}
 روح باقی است تا وقت مردن از این جهت
 شریعت هم پیغمبران باید نسخ شود و شود
 مگر شریعت خاتم النبیین ^ص که تا وقت
 مردن عالم که نفخه صور باشد عالم زنده ^{است}
 پس اینست که این شرع نسخ نمیشود و پیغمبر
 بعد از ایشان نمیآید و حلال و حلال ^{است}

تاروز قیامت و حرام او حرامست تاروز
 قیامت و لغیر نخواهد کرد بعضی جزئیات
 که از شرع او در زمان او نسخ شد و آیه
 قرآن نازل شد و حدیث صادر شد
 و اما بعد از او شرع او باقی است تا قیامت
 قیامت بهر حال که شرع خاتم نسخ نمیشود
 و لکن در زمان آن بزرگوار عالم بمنزله
 طفل بود که در شکم مادر روح در تن
 او دمیده شده بود و روح مستحکم
 شده بود و قابل باقی ماندن شده بود
 پس به برکت شرع آن بزرگوار و نور وجه او

و حرارت وجود او و عمل کردن مؤمنین
 بشرع و دین او عالم روز بروز قوت گرفت
 و در زمان ولایت حضرت ابو موئین علی السلام
 عالم متولد شد و لکن رضیع و شیر خوار بود
 و شعورش بالنسبه همان قدر بود ولی پیر
 شیر خوردن و تعلم کردن از پستان علوم
 آن بزرگوار خورده خورده عالم ترقی کرد
 تا در زمان حضرت امام حسن علیه السلام
 از شیر باز شد و خورده خورده در زمان
 هر امامی از سالی بسالی منتقل شد تا در این
 زمان که زمان محمد علیهم السلام است

عالم

عالم بسن مراهق رسیده است و قریب بتکلیف است
 و چنانکه وقتی که طفل بوده اندکی شعور
 تمیز در او پیدا شد و خداوند عالم بمقتضی
 قدرت کامله خود با و ذهنی و فنی عطا
 فرمودند پدر او را بمکتب میبرد و او محتاج
 بمعلی است که شعورش قریب شعور اطفال
 باشد و صبر بر طفولیت آنها بتواند و باها
 بمدار سلوک بنماید و همان قدر حروف
 هجائی بانها تعلیم کند و ترکیب حروف را
 بیاموزد و چون خط تعلیم گرفت و کتاب
 و قرآن خواند محتاج بمعلی اعلم میشود

و پدر او را بمعلم اعلم خواهد سپرد تا آنکه
 در پیش او عربیت را تعلیم بگیرد و قدری
 از رسوم عربیه معروفه را که تعلیم گرفت
 محتاج بمعلمی اعلم خواهد شد پدر او را
 بفقهی خواهد سپرد که باور رسم اخبار و علوم
 و احکام و رسوم بیاموزد و چون از افر
 گرفت و ظاهر او بالتمام درست شد انگاه
 وقت تکلیف میشود و این مراتب هم مثل
 مراتب اول است باز دوره شعورش را
 و عقل کسبی او را شش مرتبه است اول حالت
 نطفه است و آن حالت بردن و پیش اسناد

نشان دادن است و چند گاهی در مکتب میرزد
 با اطفال و درس نمیخوانند و لکن بجزارت
 وجود استاد انسی بعلم میگیرد و بواسطه
 اطفال شوق کاری میاید بعد حروف
 خواندن علفه است و کتب خواندن بمنزله
 مضغه است و علوم ادبیه و عربیه بمنزله
 عظام است و علم فقه بمنزله روئیدن گوشت
 و تمام شدن اندام است و حکمت و علم باطن
 بمنزله روح است که همینکه اندام تمام شد
 وقت دمیدن روح است و وقت تعلیم حکمت است
 که روح شریعت است و فقیه که شعورش

بجلی درست شد انگاه تولد میکند وان
 وقت تکلیف است وان زمان ظهور امام ^{است}
 علیه السلام که در آن زمان عالم بجد تکلیف
 میرسد و حد بر او جاری میشود و نعوذ بالله
 و همین طور روز بروز بزرگ میشود تا در
 زمان رجعت پیغمبر صلی الله علیه و آله دنیا
 عالم چهل ساله میشود و عقلش بواسطه
 رجوع عقل کل کامل میگردد و همین طور
 روز بروز سن عالم بالا میرود تا چهل
 روز قبل از نفخ صور پیغمبر با سمان
 بالا میرود و عالم بحس و شعور میشود و چهل

روز

روز بآن طور میماند وان بمنزله ان حرارت ^{است}
 که در تن میت بعد از مردن میماند تا آنکه
 بعد از چهل روز سرد میشود و صورت ^{میت}
 میشود و قیامت بر پا میشود و مقصود ما
 از این بیاناتها همین بود که بعد از اینکه
 عالم بسن تمیز و شعور رسید ائمه سلام الله
 علیهم عالم را بعلم دادند و عالمان اول
 و ناطقان صدر بمنزله معلم اول بودند
 و هم چنین هر چه عالم ترقی کرد و شعور ^{مرد}
 زیاده شد محتاج بعلمی اعلم شدند و علم
 معلم سابق کفایت امر ایشان را نکرد

چنانکه این بدیعی است در این عصر که علم
 علمای سابق کفایت شعور این خلق را نیکند
 و محتاج بحکمتی دقیق تر و علی شریف تر شده اند
 و خداوند عالم سنت و طریقه حکمت را از دست
 نمیدهد و طفل را تا عمر وارد بخواندن حرف
بھی امر نمیفرماید که هر چه خواند باز از سر گیرد
 چرا که این لغو است و خدا حکیم است و لغو
 نمیکند و اینکه بعضی از معلمان سابق فغان
 دارند سببش آنست که میخواهند اطفال
 باز آنعامی بخوانند و گاهی با شنائی برای
 اخوند ببرند و گاهی با اصطلاح چاشتی و سر

تختکی

تختکی ببرند و معاش اخوند بگذرد باز ما
 منع نمیکنیم از انهایت حرف ما اینست که
 در هر عصری باز اطفال هستند همین
 قدر تو خود که اعلم از اطفال میباشی
 در پیش استاد ترا خود درس خود را بخوان
 و باقی اوقات را صرف اطفال و شاگردان
 خود کن و کبر و غرور نمیگذارد نه خود بدست
 خواندن خودش راضی میشود و نه مردم
 دیگر را میکند از مکر جمعی که آنها بمکتب خانه
 او بودند آنها روئی کنند و طلب علی نمایند
 و آن اطفال که الف بی خوانده خود فکر

کنند که قرانی باید خواند و کتابی باید دید
 تا کی الف بی بگوئیم و باز برگردیم و باز الف
 بی بگوئیم عالم را ائمه علیهم السلام که بمنزله
 پدر شفیق میباشند بجهن روشن سال
 بسال و وقت بوقت در نزد معلم اعلم
 گذارند تا در این ایام که علم فقه و ظاهر
 شرع که بمنزله اندام است و گوشت در
 تن او روئید بحد کمال رسید و اعصار
 بران گذشت و اصلاح آن بکلی شد
 و کتب در آن تألیف شد و مسائل در
 عالم منتشر گردید و طریقه مذهب شیعه

در بلاد ایشان پهن شد و اینهم چند
 سالی است چرا که قبل از سلاطین صفویه
 انار الله مضاجعهم اگر چه علما بودند
 و کتب بود و لکن در مخازن آنها بود
 و خود ایشانهم در نهایت تقیه و شدت
 بودند حتی آنکه جمعی از ایشان را کشند
 بجهت تشیع و جمیع بلاد مملو از سنی بود
 و بلدی خالی از سنی نبود و خالی از تقیه
 نبود و هر گوشه که شیعه بود از تقیه
 پنهان بود و بظاهر عمل بطریقه سنیان
 میکرد و اینطور و طریقها از آخر زمان

صفتی در جمیع الله است که منتشر کرده است
 و مبدأ بروز انتشار فرقه شیعه و اخبار
 ایشان در آرماتیه یازدهم که هزار و صد
 باشد و الحال کمتر از دو پست سال است
 که این علوم ظاهر شیعه در عالم منتشر شده است
 و حق مسئله آنست که مراتب ظاهره در مائت
 دو از دهم بحد کمال رسید یعنی در هزار و دو
 که دیگر باین انتشار در هر عصری حتی عصر پیغمبر
 صلی الله علیه و آله نبوده پس چون ظاهر
 شعور کامل شد خداوند عالم خواست که
 معلی برانگیزد که بواسطه وجود شریف او

و حرارت مزاج او روح و شعور در تن غافل
 دمیده شود و عالم را بفضل علم و حکمت
 او زنده نماید و شعور عالم را کامل نماید
 این بود که در مائت سی و نهم برانگیخت مرکز
 دایره ایمان و قطب فلک ایقان اعلم علما
ربانی و افضل حکمای صمدانی ناشر علوم
ربانی و سبحانی افضل المتاهین مراتب فضایل
المعصومین و حامل اسرار الائمة الطاهرين
منیر ظلمات و کشاف معضلات و حلال
مشکلات الشیخ الاجل والسید الانبل
والسند الاعظم و العاد الافهم الشیخ الاجل

الواحد الاحمد الشيخ احمد بن زين الدين الاحمدي
 اعلى الله مقامه ورفع في الخلد اعلامه را
 نامشأ روح شود در تن شعور عالم وان
 كالبد ظاهر را بفضل علم وحكمت خود زنده
 كرد اند و روح در ان بدمد و فضایل
 و مقامات پیغمبر و ائمه طاهرين را اسلام
 الله عليهم در عالم منتشر كرد اند وان بزركو
 بنفصیلی که در کتاب هدایت الطالبین
 نوشته ام در میان خلق اشکار کشند
 ولوای علم و حکمت اسرار اهل بیت سلام
 الله عليهم را در میان خلق افراشته

در

و در حوالی راس مائة ثالث عشر ظاهر کردید
 و از ان زمان الی الان که سنه هزار و دو
 و شصت و دوی هجری است صیت روز افزون
 آن بزركوار در بلاد شیعه کوش زد شیعیان
 کردیده بنفصیلی که در کتاب هدایة
 الطالبین نوشته ام و بعد از ایشان مرکز
 دایره علوم ربانی و قطب فلك حکوم سبحانی
 اعلم علمای متقدمین و افضل فضلاء متأخرین
 صاحب انوار و مالک اسرار مرآت فضایل
 ائمة اطهار صلوات الله عليهم الملك الجبار
 اعنی جبر اجد و حکیم او حدسید سند

وعما و معتدا استاد الكل في الكل و مرجع
الكل في الجمل والقل اعنى سيد عالم فخر
الاکابر و الاعاظم و سبب مباهات ال
هاشم السيد کاظم بن القاسم اجل الله شأنه
و انار في العالمين برهانه بودند و ايشانم
 برهان روش حکم مسطوره و علوم مزبون
 را ناشر بودند و حقیقه نشر علوم شیخ
 بزرگوار بواسطه آن سپید عالی مقدار بود
 و ايشان عالم را پراز صیث علوم و حکوم
 ان بزرگوار فرمودند زیرا که ان بزرگوار
 ما دام الحیوة علوم را بطور اجمال بیان

فرمود

فرمود و سعی در تعلیم کلیات نمود تا آنکه
 در زمان قلیلی ایضاح سبیل شود و کلیات
 علوم بر مردم اشکار گردد تا بعد صاحبان
 فطانت و ذکاوت در انها تدبر کنند
 و فروع کثیره از انها استخراج نمایند
 و در زمان شیخ مرحوم کسی از خواب غفلت
 بیدار نشد مگر قلیلی چنانکه از ایشان
 مشهور است که فرمودند السید کاظم بفهم غیر
ما بفهم یعنی سید میفهمد و غیر او نمیفهمد
 و اما سید جلیل در زمان خود به نسبت
 با ایشان تفصیل دادند مطالب خود را

و اشکار کردند و هر کس بهره برد از آن علوم
 از ایشان حتی آنکه خود ایشان میفرمودند
 که هر کس مطلب شیخ را در یافت کرده و زنی
 کرده ^۷ والا از شیخ کسی چیزی نفهمیده هر سخنی
 که شیخ جلیل گشت ابپاری او راست بنیبل
 فرمودند و از این همه مصایب و محنت که
 اشکار است و کثرت اعادی امر با اینجاکه می
 منتهی شده هنوز آن بنیان که شیخ جلیل
 بنا فرمود با انجام نرسیده و هنوز انقطاع
 که سید نبیل اشکار فرموده مفهوم غالب
 مردم نشده پس چگونه میشود که بغیر طریقه

در نزد من ترقی
 کرده

داده

داده شود و علم باطن باطن ابراز شود
 خود به بینند که در مدت صد سال
 و کسری اصلاح ظاهر شد تا آنکه ظاهر
 با انجام رسید انوقت خداوند عالم انشای
 دوره دیگر فرمود و امری دیگر ابراز داد
 الحال امر باطن با انجام نرسیده و هنوز پنجاه
 سال نگذشته و از هزار نفر بکنفر نفهمید
 اول و آخر کلام ایشان را پس چگونه عالم را
 قابلیت اظهار باطن باطن پیدا شد و هنگام
 ظهور آن رسید و حال آنکه اظهار باطن با
 مخصوص امام عصر است عجل الله فرجه

و هرگاه عالم را قابلیت ان پیدا شد خود
 ان بزرگوار ظهور خواهد فرمود و ابراز انها
 خواهد داد و بعینه این حکایت مانند ^{است}
 که هنوز بدن درست نشده باشد و اعضا
 و جوارح ان خلقت نشده باشد کسی ادعا
 کند که هنگام دمیدن روح است و منم
 دمنده روح حاشا خدا را عجله در کارها ^{نیست}
 و هنوز که روح در بدن شرع تمام نیامد
 و مستحکم نگردیده کجا هنگام تولد است
 که صاحب این امر ظاهر شده هیئات ان
 ادعا خام است و خداوند ندبیر ملک را

بارا

بارا و سخیفه طالبان دنیا نکذارد **شعر**
 دریا بوجود خویش موجی دارد **خس** پندارد که این
 کشاکش با اوست **و طالبان رباست**
 باطله کان میکنند که ندبیر ملک با ایشان ^{است}
 حاشا و کلا و عرض کردم که وجود شیخ بزرگوار
 در بدن شعور عالم بمنزله روح بود پس از آنکه
 روح عالم مستحکم شد انگاه تولد میکند و اما
 عصر ظاهر میکرد و سر باطن باطن انگاه اشکا
 میشود و بعبارتی دیگر هنوز دوره علم ^{است}
 وی بایست سلوک علی خلق تمام کرد و پس
 از اسکال مراتب علم هنگام سلوک عمل میشود

و هر کس کسی تصدیق این مراتب را نکند
 و از کلام سلف صالح بر این مقام شاهد
 خواهد اینست عبارت سید جلیل اجلا
 الله شأنه و انار فی العالمین برهان که نخط
 شریف خود برای حقیر نوشته اند و بخاتم
 شریف مزین فرموده اند با جوی آنچه
 اشاره بان فرمودید که مردم الان کتفا
 بلفظ نمیکنند امری دیگر میخواهند معلوم
 سرکار بوده باشد که اتصال خلق یعنی
شعبه بغوث اعظم جعلی الله فداه و علیه
و علی ابائه السلام بعد از سپردن چند

قریه است

قریه است از قرای ظاهره اول در قریه
 اولی در قوس صعود و ان اصحاب شریعت
 از اهل مجادله است و اصحاب طریقت و
 حقیقت بحسب مطابقت این عالم دویم در
 قریه ثانیه و ان بجایند بمعنی ادنی عمله
علوم و اسرار در مقام ان لسانی کل خلف
عدو لا ینفون عن دیننا تحریف الغالبین
و انخال المبطلین و سیم در قریه ثالثه
 و ان نشایند بمعنی ادنی و اینها اصحاب
 افعال و مظاهر اسماء بیست و هشت گانه
 که کهنوت انسان قابل آنهاست و چهارم

در قریه رابعه وان بجایند بمعنی اعلیٰ
 و ایشان نقبایند در مقام کلیه یعنی نزد
 ظهور اسم اعظم اعظم پنجم در قریه ^{مسه} خاسته
 وان نقبایند بمعنی اعلا و در ایشان ظاهر
 شده ذکر اجل اعلا ی اعلا و نسبت
 این نقبا با نجبا نسبت عرش و کرسی است
 باسموات سبع در جمیع تاثیرات و افعال
 هر دو مؤثرند در وجود و لکن تاثیر همین
 نسبت است ششم در قریه سادس و ارکان ^{نسبت}
 و امر ایشان بر انجناب عیان و نسبت این
 ارکان با نقبا نسبت روح است بجسم

چون

چون در این قری سیر خود را تمام نمود انکا
 بغوث اعظم اتصال بهم رساند و بفعل ما ایشاء
 فی الاکوان و چون مردم الان در قریه اولی
 سیر کرده اند و در قریه ثانیه در مبدأ
 سیر اند بنیه منحل سپر در قریه ثالثه نمیشود
 وان قرای مبارکه حقیقه اسمند از برای ^ث غوث
 اعظم صلی الله علیه و اله و در کافی و بحار و عوالم
 باین منعقد کرده در حجره تسمیه و احادیث ^{بسیار}
 در هنی از تسمیه وارد شده و در ان کتب ^{مذکور}
 و سرکار شما در اینجا همین سؤال را فرمود بدو ^{بند}
 عرض کردم که مصلحت نیست لا استئلوا عن اشیاء

تا آخر آیه و الان تفصیل امر را با الجمال عرض
 کردم مردم الان محتاج علوم اند از بواطن
 و اسرار و حقایق و انوار و انوار الهایت نیست
 و بکنهش نمیتوان رسید و هنوز وقت بیش
 از این نخونست چنانکه قبل از این وقت این
 مقدار هم نبود و الاشارة کافیه و السلام
 علیکم و رحمة الله و بركاته در امر خود محکم باش
 و در آنچه بی رواد و اوهستی راسخ لعل الله ^{بجهد}
بعد ذلك امرًا و السلام علیک و علی صدق
و صدق لک و رحمة الله و بركاته تمام شد
 عبارتشان بزرگوار که در این باب مرفوعه

فرموده

فرموده بود ند پس بمقتضای فرمایش
 ایشان فرای مبارکه اسمند برای غوث
 اعظم جعلی الله فداه زیرا که الاسم هو
 ما انبأ عن المسمی یعنی اسم انچه نیست که
 از مسمی خبر دهد و شیبعبان کلین خیر
 دهند کاشند از امام خود و بجهة آنکه ^{سبعه}
 از شعاع امام است چنان که اشاره بان
 فرمودند و از زمان عینت ان بزرگوار
 اسم امام را ابراز دادن حرام است و در
 مجالس و محافل ذکر کردن جایز نیست
 و آنکھی که مردم هنوز در مبد سیر در قریه

بخبا هستند و بنیه ایشان چنانکه یافته
 مغل امر زیاد تراز این نیست و هیهات و
 حال آنکه هنوز بخوران چنانکه شنید
 نرسیده اند و این تعلیقه را نفیاً یکسال
 قبل از فوت خود بچغیر نوشتند و چگونه
 شد که در عرض یکسال مردم قیر نه تالته
 و رابعه را سپر کردند و بقریه خامسه
 رسیدند و هنگام ظهور ذکر اجل اعلی
 اعلای اعلی شد و این مرد آمد و خود را اکبر
 ابواب یاد کرد و اجل از کارش مرد بخود با^{الله}
 نه اینکه این حرفها مخر فانتست که از باب

رہاست و دنیا داری گفته اند و میگویند
 چنانکه در کتاب از هاق الباطل تفصیل
 انرا نوشته ام و الحمد لله رب العالمین که
 خود او از قرار مذکور نوشته که این ادعا
 باطلی بود که من کردم و سودای خامی بود
 که بر سرم بود و ثابت شده است و لمرد
 ان باب ضلالت انساب کاسه کرم تر
 از آتش شده اند انمرد دست از طلب خود
 برداشته این قوم دست از شهادت خود
 بر نمیدارند و کار بجائی رسیده که هر چند
 انمرد الحاح میکند و توبه کند این قوم

میگویند تقیه میکند و اگر وعده او خلف
 شود یا ببرد میگویند بد باشد حال نمیدانم
 که بچه وجه بطلان این باید بر این قوم
 اشکار شود و اگر مردی پشیمان شود از فعل
 شنیع خود این قوم دست بر نمیدارند و مثل
 این قوم مثل انجاعتی است که کسی در میان
 ایشان بود و از هر جهت که طلب دنیا
 کرد دنیا را و با و نکرد شیطان نرزد و آمد ^{گفت}
 اگر دنیا میخواهی مذهبی اختراع کن و مردم را
 بان بخوان و چنان کرد و مردم بدین او
 درآمدند چون چندی گذشت سپرد

پشیمان

پشیمان کردید و ملا قوم درآمد و اظهار
 ندامت کرد گفتند این خوب دینی است
 تو در دین خود شک کرده ای با شیطان
 دای خوبی افکند اگر بیش رفت فیها
 المطلوب و اگر نشد در امر پدا حاصل شد
 و اگر حاشا کرد یا توبه کرد تقیه است و این
 امر دیگر نباید باطل شود و این قوم غافل
 از آنند که کسی که مدعی امری می شود و
 اخباری میکند نباید که در خبرش بد باشد
 مگر اینکه امر او بمعجزات دیگر ثابت شود
 و امر او بر خلق بدی می کرد بعد از آن خبری

دهد و بگوید که احتمال بد امیر و دریا آنکه
 بطوریت نکوید و بلفظی بگوید که منافات
 با بدانداشته باشد و با آنکه بلافاصله
 وجه حدوث بد را بر خلق اشکار کند
 و در آن حکمتی ظاهر شود و الا کسی که در اول
 امرش که هنوز بواسطه اخبارش و اقوال
 و اعمال باید حقیقه او ظاهر شود خلاف
 گفته اش ظاهر شود دلیل بطلان امر او
 نه آنکه بدانداشته است و آن هم از مخرفات
 قول ایشانست و انجا محل بد اینست و آنکه
 که هزار دلیل دیگر بر بطلان امر او قائم باشد

چنانکه

چنانکه شطری از انها را در کتاب از هاق
 الباطل بیان کرده ام و همچنین محل تقیه
 اینجا بنود بجمه آنکه صاحب این امر باید بر
 اهل زمان آگاه باشد و احوال خلق و اصلا^ح
 خلق زمان را بداند اگر خلق را صالح میدا^{نست}
 چرا الحال مخفی کرد و اگر صالح نمیدانست چرا
 اول اظهار کرد و اگر بنای این محله باشد
 من شخص کتاس را میگویم که این مرد بزرگوارا^{ست}
 پس از آن تو از او سؤال میکنی هر چه از مخرفا^ت
 بگوید میگویم از باب مصلحت است و اگر میکند
 میگویم از باب تقیه است و اگر حلال و حرام

نمیدانند میگویم تو خود را میزان کامل مکن
 او را باید میزان خود قرار دهی و اگر علم ندارد
 میگویم مصلحت در برابر علم نمیداند الحال
 چگونه میتواند کسی اثبات ناچیزی او را کند
 بعینه این حکایت مثل حکایت آن دو نفر است
 که در سفر میرفتند در منزلی شنیدند که
 در راه این منزل که در پیش دارند غول بسیار
 هر دو رفتند و یکی از آن دو بجای عقب ماند
 آنکه رفته بود از تنهایی سودایش بحرکت آمد
 و او همه غول بر او غالب شد چون رفیق دیگر
 با او رسید با او گفت که تو غولی گفت من رفیق

فلازم گفت غول دروغ هم میگوید گفت نام تو فلا
 گفت غول نام مرا هم میداند گفت نام پدرت
 فلان است و نام مادرت فلان و نام زن
 و فرزندت فلان گفت غول اینها همه را
 میداند گفت و او بیلا سر شب با هم بودیم
 در فلان منزل و چنین و چنان صحبت شد
 گفت غول اینها همه را میداند هر چند قسم
 یاد کرد که من غول نیستم گفت غول قسم دروغ
 هم میخورد حکما تو غولی بهر حال که آن رفیق
 هم سفر ننوانست ثابت کند که غول نیست
 و آن صاحب راه از رفاقتش بهین تو هم بد

الحال این باب بیچاره هر چند قسم یاد کند
 والله وبالله من بر اشتباه بودم که دیگر کار
 از کار گذشته و چاره پذیر نیست باری این
 همه فتنه بود که ^{بعد} از آن بزرگواران بایستی ^{بشود}
 تا اشخاص ثابت بر طریقه ایشان و مخرفان
 تمیز دهد و الحمد لله که شد و اگر نراین بود که ^{مثل}
 جلیل شریف سوال فرموده بود اعشانی باین
 امر نمیکردم چرا که باطل را بترك ذکر بهتر میتوان
 موقوف کرد و خود ایشان خورده خورده
 خسته میشدند چرا که بیهوده سخن دراز
 نخواهد شد چنانکه الحمد لله رب العالمین

تاکنون

تاکنون در شرف انقراض است و لکن حسب
 الفرعهای ایشان خواستم دو کلمه برشته بخیر
 در آورم که اگر احیاناً در بعضی بلاد شبهه
 در دل بعضی مانده باشد و از اهل خیر باشد
 باین نوشته براه هدایت آید پس بس است
 آنچه میخواستم در مقدمه بر شنه تحریر
 در آورم و اینک هنگام شروع در فصول ^{است}
فصل اول از ادله بر بطلان رای و سخنان
 عقل این مدعی اقدام اوست بساخن کتاب
 بسبک و سباق قران و از برای ان ابها
 و سورها قرار دادن و مواضع سجده جعل کردن

و همین يك بی ادبی بزرگست نسبت بقران
 مجید و کلام حمید خداوند که ما فوقش ^{منصور}
 نیست دویم آنکه بعد از آنکه اعجاز قران
 بر تمامی عرب و عجم ثابت شده و خداوند
 عالم میفرماید که اگر جن و انس جمع شوند
 مثل این قران نمیتوانند آورد این مردگناب
 مزخرف خود را آورده و آن ادعا کرده و ثبت
 کرده که جن و انس مثل حرفی از حروف کتاب
 مرا نمیتوانند آورد و این هم یکجسارت و بی
 ادبی دیگر که تکذیب قول خدا را خواسته
 بنماید که خدا میفرماید که جن و انس مثل

کتاب من هم نمیتوانند آورد و آنکه که خدا
 در یک آیه میفرماید که مثل ده سوره انرا
 بیاورید و در یک آیه میفرماید مثل یک
 سوره انرا بیاورید اگر راست میگوئید
 و هیچ نفرموده است که مثل یک حرف از قران
 نمیتوانند بیاورند چرا که حروف ان
 الف و نون است و حروف بیست و هشت
 کانه در کلام کل عرب و عجم یافت میشود
 و بلکه خدا نفرموده است که مثل یک آیه
 از قران را نمیتوانند بیاورند چرا که
 یکی از ابانث ^{شم} نظر است و همه عرب ^{شم}

نظر گفته بودند و میگویند و یک آیه
 مد هاتمان است و هم عرب گفته اند
 و میگویند و این مرد ادعا کرده است که
 مثل یک حرف از حروف کتاب من کسی
 نمیتواند بگوید و آنکھی که دروغ بھین
 ادعا معلوم شد چرا که هم کس مثل
 حروف او میتواند بگویند بلکه مثل
 ابیات او میتواند بگویند بلکه مثل
 سوره های او می تواند بگویند بلکه
 مثل کتاب ضلالت انتساب ^{ند} و میتوان
 بگویند بلکه بعضی از طلاب بهتر و فصیح

از او گفته اند

از او گفته اند و می توانند گفت و اگر تزییح
 بود اقدام بساختن کتابی بر انسب و سبب^{تی}
 میدهد بدید که فصیحی علمایستوانند بطور
 بسازند که عقل او و امثال او در فصاحت
 عبارت و بلاغت و اشارات او عاجز ^{ند} نما
 و مطالب چند در آن مندرج سازند
 که او و امثال او از فهمش عاجز بمانند
 و لکن طرفه ادب زبان ایشان بسته
 و نمیخواهند که جواب بی ادبی او را بدهی
 ادبی بکتاب خدا بدهند و باین واسطه
 عقول جمعی از ضعفا را بشبیه اندازند

پس همین بی ادبی او و کذب او و جنارت او
 در ردش کافیت **فصل** از جمله ادله
 برنی ایمانی این شخص آنکه در این کتاب
 مزخرف غلطهای چند گفته است
 که هم عوام و طلاب غلطهای او را می فهمند
 و مذکور میشود که از او پرسیده اند که
 این غلطها چیست گفته است که عنری
 هفتاد قسم است اینهم قسمی است و این هم
 از آن مزخرفاتی است که دیگر ضابطه از برای
 حق و باطل باقی نمیکند از پس یک بی سوادی
 بنا کنند و مزخرفاتی بهم بیافند و هر چه

میخواهد

میخواهد غلط و نامربوط بیافند بعد از آن
 هر کس بحث کند که این مزخرفات چیست
 بگوید عنری هفتاد قسم است این هم یک قسم
 و در مقام رد بران میگوئیم که اگر این کتاب
 تو برای معجزه آورده پس باید بطوری باشد
 که قوم بفهمند بلکه چنان بفهمند که خودشان
 صحیح تر و بهتر میگویند اما فرم کن این را
 غلط و نامربوط یافند و بهتر و فصیح تر از آن
 ساختند و همه اهل عرب و فصحاء و علما
 و تلامذه خودت غفلة نصیب تو کرده اند
 که این افسوس است از آن و اما آنکه خودت

مُصْرِبَاشِي كِه اَيْن مَعْجَزَه اسْت و شَمَاغْنِي فَمِيْد
 چِه دَلَالْت بِر حَقِيْقَه نُو كَرْد و خَاتَمُ النَّبِيّين ^ص
 كِه قُرْآن اورد عرب فصيح و هر كِه بعد از ايشا
 امد عاجز شدند از آوردن مثل ان و اكر
 يك وجه خلاف عربنه از قرآن ديدن بودند
 امر پيغمبر را باطل ميگردند و خلاف لسان
 از اوند پيدند و عاجز هم شدند و تصد ^{يق}
 كردند الحالك نو اكر براي عرب آورده عرب
 نامربوطي انرا اشكار مي فهمند و اكر براي
 علما آورده كه بطور بداهت نامربوطي لفظ
 و معني انرا مي فهمند و اكر بر عوام عجم آورده

نه برای عرب و علما كه كتاب بايد بلسان
 قوم باشد پس هر كه هر خرافات ميخواهد ^{باید}
 و بگويد من بر عوام عجم مبعوثم و اكر مبعوثي
 بر علما و عرب و عجم كه قوم تو بهتر از معجز تو
 آوردند و سا بر علما و فصحا هم تصد ^{يق} كردند
 كه آنچه قوم آورده اند بهتر است پس چگونه
 معجزی آوردی پس قول باين كه اين معجز ^{است}
 كذب و افترا بر خدا و رسول خدا و ائمه هدی
 عليهم السلام است و كاذبي كه مدعي اين
 مقام خطير شود و مردم را بضلالت اندازد
 بپن چه مقام دارد لغو ذب الله و از ادله

بر روی عقلی این است که این کتاب که البته
 هر صفحه چندین غلط دارد و نامربوط و صحیح
 دارد بار کرده و با طرف میفرسند که علمارا
 دعوت کنند فیما سبحان الله مردم در علم ز^{یست}
 کرده اند و در اسلام نشو و نما کرده اند
 چگونه امر باین ظهور بطلان برایشان^{مشبه}
 و ارسال او همین خرافات را با طرف عالم
 از اعظم منتهای خداست بر خلق چرا که اگر
 نفرستاده بود هر کس که میشنید که شخص
 کاملی در شپراز پیدا شده است احتمال
 میداد و استبعادی نداشت اما خدا نکذا^{شست}

که امر

که امر مشتبه شود خود او اسباب بطلان
 خود را بار کرده بدست رسولان خود
 داده و با طرف فرستاده که اول حجت
 او را به بینند بعد دعوی او را بشنوند
 تا حجت خدا تمام شود و امر مشتبه نکرده
فصل از جمله ادله بر بطلان ادعای
 این مرد خالی بودن او است از علم چرا که
 بعضی سؤالات از او شده بود و او جوابها
 داده بود که بکلی از حلیه ربط غاری
 بود و در کلمه او را مرتبط بهم کردن مشکل
 بود و میبایست تکلفی چند کرد تا کلمات

بجز بطل داد و اگر عبارات علی را علما که
 اهل فن میباشند نفی نمند پس که باید
 بفهمد و اگر بنا این باشد که انسان الفاظ
 چند بی ربط در جواب مسائل ایشان
 بگوید و هر کس بحث کند بگوید نمی
 این از اسرار است ضابطه علم و جهل در میا
 نمی ماند بلی این حرف پذیرفته می شود از
 کسی که علوم ظاهره را بتفصیل با حسن و
 میگوید و در این اثنا بعضی کلمات مشکله
 از او بظهور رسد در مقام سری یا علی
 از علوم غریبه چون کسی بحثی کند می گوید

این مطلب از اسرار است و حلش ~~بجز~~
 نه آنکه جمیع کلمات انسان از اول اینطور
 باشد و آنکه از فهم مسائل حلال و حرام
 و از کتب علما عاری باشد و آنکه که همان
 عبارات که در جواب مسائلی نوشته
 باشد همه برخلاف عربیت و مغلوط و فاسد
 و نامربوط باشد و اگر کسی ادعا کند که
 احتمال می رود که نسخه غلط بوده میگوید
 این احتمال می رود ولی چه میگوئی با کتب
 که قرآن نامیده و تواتر غلطهای او
 و اقرار تلامذه او بغلطهای او و آنکه

از خود او سبب غلطها را پرسیده اند گفته
 که عربت هفتاد وجه است کیره همه آنها
 بالاثقان غلط بوده باشد پس دلیل الی الآن
 بر علم و حقیقت او قائم نشده است چرا که
 اینها همه نامربوط است و دلیل حقی هم
 نیامده است و اگر فی المثل غلط هم نبود
 چه میکردم با جسارت او بر کلام خدا و
 ادعاهای خام او و اینکه گفته است اگر
 بخواهم قرآن را با تمام در یک حرف از حروف
 کتابم قرار میدهم و چه کنم با ادعاهایی
 که بعد خواهد آمد در این رساله بهر حال

غلط

غلط بودن عبارتش بحد علم رسیده
 که از خود او غلط صادر شده است نه
 کتاب است گذشته از غلط کتاب ^{چگونگی}
 با عدم ارتباط کلماتش آخر کتب دیگر از
 شیخ و سپیده هست و کتاب مرا غلط ^{شنیده اند}
 و مع ذلك مواضع غلط معلوم و مطلب هم
 بیرون می آید نهایت جانی سطر ^{صفحه} با
 افتاده باشد نادر است و آنکه که هزار
 صحیح از ایشان دیده شده است اگر غلط
 روزی دیده شود معلومی شود
 که ناسخین است و اینجا چنین نیست **فصل**

از جمله ادله بر بطلان امر اینمرد ^{عالم} آنکه خداوند
جل شانه پیغمبران بسوی خلق فرستاد
و کتابهای اسمانی نازل کرد و اوصیای ^{بر}
ایشان قرار داد و شریعتها برای ایشان
مقرر داشت تا آنکه در آخر الزمان ختم کرد
رسالت را بخاتم النبیین و وصایت را
بائمه طاهرين سلام الله عليهم اجمعين
و شریعت را باسلام و کتابهای اسمانی ^{را}
بقران و طریق وحی منقطع شد بعد از
پیغمبر صلی الله علیه و آله چنانکه دلالت
میکند بر این جمله آیات و اخبار اهل ^{بیت}

سلام الله عليهم اجمعين و ضرورت اسلام
و اتفاق شیعیه پس چگونه بعد از وحی
بر پیغمبر وحی است و بعد از کتاب ^{بیت} آن کتاب
و بعد از شرع او شرعی و بعد از او رسولی
و اینمرد ادعای رسالت دارد چرا که اگر ^{صد} کتاب
از جایی بیاید و نکو بد که من فاسد ^{عش} با
ان نمیشود که اسم آن فاسد نباشد و بر ^{ان}
فاسد گفته نشود بلکه آن فاسد است
لا محاله پس اینمرد میگوید که کتاب ^{جد} ^{بد}
بمن وحی شده است و شرعی آورده است
و حلالی حرام کرده و حرامی حلال کرده

اگر این رسالت نیست پس چیست و اگر
 بعضی از اهل تلبیس بگویند که این کتاب
 با امام وحی شده و امام با و وحی کرده میگوید
 این باعث آن نمیشود که رسول نباشد چرا
 که قرآن را هم جبرئیل بسوی پیغمبر میآورد
 و رسول بود همچنان اینمدمدی کتاب جدید است
 بعد از قرآن بوحی جدیدی و در آنست حلال
 جدیدی و حرام جدیدی و حرام جدیدی چنانکه
 صریح است عبارتهای کتابش بر آن و توشیح
 در کتابش که ما وحی کردیم بتو چنانکه محمد ص
 و بسایر پیغمبران وحی کردیم و اگر این رسالت

نیست

نیست پس رسالت چیست پس اینمرد
 مدعی رسالت است خواه رسالت بر خود
 بگوید و خواه نکو بد و کتاب جدید آورد
 بعد از قرآن که خاتم کتب است و حال آنکه
 حضرت صادق علیه السلام فرمودند که خداوند عالم
 فرستاد پیغمبر را و ختم کرد بان انبیا و پس
 نبی بعد از آن نیست و بر او نازل کرد و ختم
 کرد بان کتابها و پس کتابی بعد از آن
 نیست پس حلال کرد در آن کتاب حلال را
 و حرام کرد حرامی را پس حلال او حلال است
 ناروز فبانت و حرام او حرام است ناروز

قیامت تا اخر حدیث وان حدیث شریفی است
 و در بخارا الانوار مسطور است که این کتاب
 وحی شده است بتو چنانکه محمد صلی الله
 علیه و آله و سایر پیغمبران علمم السلام
 وحی شده است بعد از دانستن آنکه پیغمبر
 اخر پیغمبران است و قرآن خاتم کتابهای
 آسمان است اعظم دلیلی است بر بطلان امر
 این مرد و کفر قائلش و خدا میفرماید و من
اظلم من افتری علی الله کذبا او قال او حی
الی ولم یوح الیه شیئ و من قال سا نزل
مثل ما انزل الله یعنی چه کس ظالمتر است

بهر حال پس آوردن
 این کتاب را
 که در آن
 مسطورا
 ۶

از کسید

از کسید که افتری بر خدا به بند دود و دروغ را
 بگوید یا بگوید وحی بسوی من شده است
 و حال آنکه وحی بسوی او نشده باشد
 و از کسید بگوید من نازل میکم مثل
 آنچه خدا نازل کرده است و این آیه در
 شأن عبد الله بن ابی سرح نازل شد
 که کاتب وحی بود و سمیع و بصیر را
سمیع علیم نوشت و خبیر را بصیر و گفته
 بود که من هم مثل محمد ۱۲ میگویم و ان این
 طور گفت و من اینطور این آیه در شأن او
 نازل شد و پیغمبر ص امر بقتل او فرمودند

و عثمان نکذاشت او را بکشند امر این مرد
 هزار مرتبه اعظم است از عبد الله بن ابی
 سرح او بک کلمه تحریف کرد و این مرد میگوید
 اگر بخوام قرآن را در یک حرف کتابم قرار
 دهم میدهم و میگوید وحی شده بمن مثل
 آنکه بر پیغمبر ص وحی شده و سورهها
 ساخته و کتابها با طرف نوشته
 و از انجمله بخط خود سوره ساخته و نزدین
 فرستاده و انقدر نامربوط در آن کتاب
 نوشته که نهایت ندارد و مرا خواسته است
 که قوشن بردارم و بشیر از روم و در رکابش

جنگ کنم

جنگ کنم و گفته است که قدغن کن که مؤذنان
 در اذان بر منارها نام مرا بگویند و مخرقا
 چند بهم بافته که نهایت ندارد اگر نه این
 که این بود که این رساله از برای عوام عجم
 نوشته شده هر اینه عبارتهای آن کاغذ را
 مینوشتم و قدری از نامربوطهای کتاب او را
 برشته مخرمی او ردم چنانکه در کتاب
 از هانی الباطل ذکر بسیاری از آنچه تا رسید
 از آن کردم بهر حال که بطلان اینمرد واضح است
 واضح تر از افتاب بطوریکه مجال انکار نیست
فصل از جمله ادله واضح بر بطلان اینمرد

خواندن اوست مردم را بسوی جهاد و اجما^ع
 کل شیعه است که جهاد باید در رکاب معصوم^و
 کرد پاناب خاص که معصوم در ایام
 ظهور خود و نصب کند و ادعای نبابت
 خاصه در زمان غیبت امام^ع خلاف
 طریقه و سیرت شیعه است و ابدار انا^ک
 اهل بیت یافت نشده است که ناپب خاص
 در زمان غیبت خواهد آمد و مأمور بجهاد
 خواهد شد خلاصه اجماعی شیعه است که برآ^ی
 جهاد خواندن مردم در زمان غیبت امام
 علیه السلام ^{جانب} نیست و اخبار و احادیث متواتره

از انمه^ع

از انمه^ع وارد شده است و در کتاب ازها^ق
 الباطل انها را ذکر کرده ایم بتفصیل پس
 همین خواندن مردم را برای جهاد با وجود
 انکه اجماعی شیعه است و اخبار متواتره
 وارد شده است که جهاد با غیر امام نیست
 فسقی است ظاهر از اینمرد و معلوم میشود
 که همه حب ریاست و سلطنت است و الا
 در زمان غیبت جهاد یعنی چه ادعای نبابت
 خاصه یعنی چه ابدار انا را اهل بیت سلام
 الله علیهم دیده نشده است که در زمان غیبت
 ناپب خاصی خواهد آمد بلی جناب خوانند ^{محل}

باقر مرحوم روایت کرده است که قبل از ظهور
 امام دوازده نفر خروج خواهند کرد
 و مردم را بسوی خود خواهند خواند و همه
 بر باطلند و روایت دیگر شصت نفر قبل
 از ظهور حضرت خواهند آمد که مدعی
 پیغمبری شوند خلاصه دور نیست که اینمرد
 یکی از آنها باشد خلاصه اینمرد قباحتی را
 برده است که خدا شاهد است اگر بکوش
 مخالفین برسد هزار طعن بر مذهب شعبه
 خواهند زد خداوند دادشعبه را از اینمرد
 بگیرد که هیچ کفری بکفر اینمرد نمیرسد

وکناه

وکناه اینمرد اعظم از جمیع کناهانست فبا
 الله اگر ز همان شایسته است که از بر آ
 لشکر حق غلبه باشد چرا خود امام ظهور
 و بروز نمیکند و خود او جهاد نمیکند و اگر
 جاهلی بگوید که این نایب خاصه است و این
 امام بجهد فرستاده است اولاً که نایب
 خاص نص خاص میخواهد که شخص بشود
 از امام که فلان عمل را مقدر کردم و بر فلان
 لشکر امیر کردم یا بر فلان امر وکیل کردم و نگاه
 نص مسموعی مفقود شد و شاهد عدل مخو
 که بسماع نص شهادت دهند و اگر آن مفقود

شد شیاع و تواتری میخواهد که موجب قطع
 شود و اگر انهم ممکن نشد باید قراین عدیده با آن
 باشد و معاون ادعای او شود و نشانی و علا^{مت}
 با آن باشد که بان نشانی و علامت قطع جا^{صل}
 شود که این شخص از جانب فلان شخص مأمور
 باین خدمت هست و اگر اینها نشد خارق عادت
 در کار است که مثل آن عمل از غیر امام و حجه
 سرزنند و ما بان خارق عادت او را تصد^{یق}
 کنیم اما طریق بصوص بر اینکه این مرد نایب^{ست}
 که در زمان غیبت ممکن نیست بجهة آنکه هیچکس
 بخدمت امام نمیرسد و اما قراین اگر خصم گوید

که قراین

که قراین شخص است میگوئیم که این شخص مدعی
 است که مبعوث بر کل خلق است پس باید قراین^{است}
 با او باشد که کل خلق بفهمند که این شخص صادق^{است}
 نبر بر همان دوسه نفر تا فهم غای با صاحب^{غرض}
 که از روی طلب ریاست و از روی اینکه
 بلکه این فرد کسی شد و من که بیشتر اجابت کرده^{ام}
 البته سرعسر خواهم شد با اینکه نایب خاص او
 میشود با بعد از این من منصوب باین عمل^{میشود}
 پس چه فریسه با این مرد است که این نایب خاص
 اگر بطور ادعای خودش مأمور با مرکل بود^{قینه}
 بایستی ظاهر و آشکار باشد بلی مگر فریسه نایب

نایب بودن او دروغهای او باشد که گفت
 من در روز عاشورا شمشیر را بشانه خود
 میگذارم و از حرم سید الشهداء با حضرت امیر
 بیرون میایم و جهاد میکنم این که نشد و ^{حساب}
 راه مکه را نکرده بود که عاشورا بکربلا نرسید
 بعد گفت عاشورا باشد و در نوروز
 خواهم خروج کرد تکبیر گویم از حرم بیرون
 میایم و مردم را بعراق طلبید از هم عرفای
 راه مکه دعوا داشتند و باب نتوانست
 که اصلا از راه عراق عرب بر کرد و از راه
 بندر ابوشهر آمد و او را حاکم شیراز بشیراز

طلبید

طلبید و الحال آمده و انکار ناتی دارد که
 اینها را من نگفته ام و قرانی نساخته ام
 و بدبختی دروغ گفته است و کاغذ بخط
 خودش نوشته است برای من و یکی از
 مریدهایش داده بود و برای من آوردند
 و الحال حاضر است و مرا بشیراز خوانده
 که بروم در رکابش جهاد کنم اینک الحال
 در راه خدا جهاد میکنم و آنچه در مجالس
 و محافل توانستم در کرمان و یزد لسانی
 امر او را فاسد کردم و اینجا که نتوانستم و دتم
 نرسید رساله مفصلی عجیبی غریبی فصیحی بلیغی

مطولی بزبان عربی نوشته ام با ادله و برهان^{هین}
 و انرا از هاق الباطل نامیدم و ان کتاب
 اینک نسخهای عدیده شده است و در
 انتشار است و این کتاب را هم بطور^{اختصار}
 بزبان فارسی نوشتم که هر کس عربی بفهمد
 فارسی را بخواند و بفهمد و چون مراد^{صت}
 نیست و فارسی نوشتن هم بر من بسیار
 سخت است و انکهی غامیانه نوشتن از این
 جهت با بن مختصر کفایت شد و اگر یکی از برادران^{بن}
 مؤمن در این جهاد با من کمک میکرد و رساله
 از هاق الباطل را فارسی میکرد بسیار مردم

منفع

منفع میشودند باری قهرینه که با این مردم
 نیست مکرر و غمهای او و اما معجزات
 و خارق عادت یکی از خارق عادات
 قرار داده اند که مردیکه ملا نیست چگونه
 این طور عربی میکوبد و مطالب مینویسد
 فبا سبحان الله نامربوط نوشتن غیر ملخار^ف
 عادت کدام قوم است و چه خلاف عادت^{است}
 که کسی که ملا نیست عربی را غلط و نامربوط
 بنویسد و آیات قران را بدزد و پس^{پیش}
 کند و از هر سوره و آیه کلماتی بدزد و قطار
 کند و مع ذلک غلط هم باشد و نامربوط^{شد}

ومع ذلك كفرهم باشد و هتك حرمت انبيا
 و مرسلين هم باشد لغو ذبا لله باين خرق عادت
 انسان حجة خدا ميشود و الا که اين شخص
 کيرم عرنه در رس خوانده است مدتی در کربلا
 بوده است و از معاشرت قدری زبان ^{عربی}
 یاد گرفته است و عوامی که در کربلا هستند
 هم عرنه یاد گرفته اند بطوریکه روضه
 خوانهای عرب اشعار فصیح میخوانند فہمند
 و آیات قران را قدری می فہمند چنانکه
 خود بوده ایم و دیده ایم و دیگر عوام بفقد
 انہا نشان مختلف میشوند و مدتی این مرد

در کرم

در کرم سیرات شیراز و بندرات بوده است
 و با عربها معاشرت داشته است و در ^{صل}
 شیراز هم عرب بیش از جاهای دیگر می آیند
 و معاشرت کرده است و یکپاره عرنه غلط
 یاد گرفته است و قدری هم صاحب ذہن
 بوده است آیات قران را در دیده است
 و پس و پیش کرده است و از همین جهت هم
 غلط و نامربوط است و قتی که فاصد آمد
 پیش من خواستم که بلکه او را هدایت کنم
 و جمیع نامربوطهای امر اینمرد را حالی او کردم
 آخر گفت که چیز بکے نظر من غریب است

امقران اینمرد است چون سوادى نداشت
هر چه خواستم غلطهاى اين كتاب را حاليه
او كنم حالي او نشد و ميگفت كه هيچ كس مثل
اين كتاب نميتواند بگويد من حيا كردم
از خدا و رسول كه براى او از اين قبيل
عبارت بگويم و بخوانم بالاخره يكي از رفقا
عوام ما كه سوادى عرني نداشت به چوجه
برداشت و سوره بطور شوخي بسيار صحيح
و درست مضمونش تكذيب باب قرار داد
وبرا خواند بسيار فصيح تر و بليغ تر
از كتاب باب ضلالت انتساب انگاه

ان فاصد حيران شد و ساكت كرد بدهر حال
كه اين حرف عادت بنست بلكه موافق عاده^{ست} است
و ادم ناملا و نى سواد همين طور نامربوط
ميكويد و غلط خواهد عرني گفت و نوشت
و موافق عادت هم واقع شده است بهر حال
از پي اين حرفها كسي مبرود كه جديد الاسلام
باشد و از اوضاع اسلام و ايمان بي خبر^{باشد} باشد
بلكه در امر دنيا هم احمق باشد و هم چنين^{تحقيقاً}
كه در جواب سؤالات گفته است همه نامربوط^{ست}
بطوريكه دو كلمه او بهم ربط ندارد و انگه^{ست} كه اگر
مربوط بود دخل هيچ وجه بحقيقت و ندا^{ست}

مگر هر کس عبارت عنده میتواند بگوید یا مطلبه
تحقیق میتواند بکند ولی میشود با ناپیشو
اینک عوام اهل کرمان از ملامهای بزرگ
بهر تحقیق مطالب معرفت میکنند باری آنچه
ذکر شد برای منصف کافی است و کسیکه
رکی از اسلام در شن او باشد از بی پرچمها
نیرود **فصل** از جمله آله بر بطلان این
حرفهای است که در کتاب خود گفته است
و زیاده از آن است که در این مختصر بنکار
ولی بعضی از آنرا بجهت عبرت بنویسم از جمله
در یکی از سورههای قرآن نوشته است

وجسارت

وجسارت بر خدا و رسول کرده است
نوشت است که ما تورا تفضیل دادیم بر همه
بابها بواسطه کلمه خودمان و ثوی صراط
علی در کتاب خدا در در اتش نوشته
شده بودی و ما تورا گواه گرفتیم در نزد
خلقت اشیا همگی و تو بچشم خدا نگران
بودی تا آخر الحال شمارا بحق خدا قسم مید
که انصاف دهید و این ادعای خام را عبرت
بگیرید که ابا میشود که انسان چنین ادعا
بزرگ کند با وجودی که باین احمق باشد
و خود را افضل از مسلمان بگیرد که در شان

اوفرموده اند که سلمان علم اولین و آخرین
داشت بلکه علم محمد ص و علی را داشت و سلمان
افضل از حیرئیل بوده است و سلمان باب
الله است در زمین و سلمان در درجه
اعلای ایمان ایستاده است که بالاتر
از او انبر برای شعبه مقامی نیست بلکه
او در مقام برزخ ما بین انبیا و شعبه
مبیا شد و این مرد او را کرده است که من
افضل بایه های خدا هستم و هر از بر
تمیز نداده و هر از غلط در کتاب خود
نوشته است و او را کرده است که خدا او را

بر خلق

بر خلق هر چیزی شاهد گرفته است و اینها
مخصوص پیغمبر اخرا الزمانت و اهل بیت او
و دیگر احدی شاهد بر خلق کل اشیا نیست
حتی انبیا چه جای بابها و احدی غیر از این
بزرگواران احاطه کلیه ندارد نمی بینی که
انبیاء عالم بهم چیز نبودند مثل موسی
عالم با پنجه حضرت داشت نبود و حضرت
ادم عالم بان که انحراف و سوسه شیطانی
بنود و حضرت سلیمان عالم بمکان هد
و علم او نبود و حضرت داود عالم بعلم مژده
بنود و عالم بان دو ملک که بصورت دو انسان

آمده اند نبود و هکذا پس پیغمبران ^{هد} شایسته
 بر کل اشياء نبودند و چگونه این مرتبه ^{مقام} غصب
 اهل بیت را نموده و خود را در مقام ایشان
 نهاده و فضل ایشان را بخود نسبت داده
 و اینکه ما میگوئیم که شیعه این سر تا پانما
 امام است مقصود آنست که امام برای شیعه
 خود بصورتی جلوه میکند و شیعه آن صورت
 سر تا پانما میگوید و مینماید ولی از برای ما
 صد هزار صورت دیگر هست که بان صورت
 جلوه نکرده است برای آن شیعه و از آن صورت
 خبر ندارد پس نمیشود که شیعه عالم بکل اشياء

شود

شود و اما اینکه گفتیم که سلمان علم محمد ^{علی}
 داشت مقصود نوع علم آن دو بزرگوار ^{است}
 بدلیل آنکه اگر علم محمد غیر علم علی است ^{علم}
 علی غیر علم محمد است که علی علم محمد و محمد علم ^{علی}
 ندارد پس سلمان که علم هر دو را دارد ^{بسته}
 اعلم از هر دو باشد بخود بالله و اگر آن دو بزرگوار
 هر دو علم همدیگر را دارند پس بایشی که سلمان
 مساوی آن دو بزرگوار باشد بخود بالله در
 رتبه بجهت آنکه شرافت ایشان بعلم است
 و او علم هر دو را داشت پس بشفاف ایشان
 بود بخود بالله و حال آنکه سلمان بشفاف

سایران بندگان بنو دینار و پس سلمان میدانست
 نوع علم محمد ص و نوع علم علی ع را و علم محمد علم
 اجمال است و علم علی علم تفصیل و سلمان
 علم اجمال و تفصیل هر دو داشت و علم محمد
 علم حقایق است و علم علی علم صور اشياء
 و سلمان علم حقیقه اشياء داشت و علم صور
 اشياء هم داشت یعنی نوع علم اجمالی و نوع
 علم تفصیلی و نوع علم حقیقه و نوع علم صور
 داشت مثل آنکه میگوئی زید عزری میباید
 و فارسی هم میباید و چه میشود که لغات
 بسیار از عزری نداند و لغات بسیار از فارسی

نداند

نداند چنانکه کل عجمها فارسی زبان میباشند
 و همه لغات فارسی را نمیدانند و این با^{عش}
 ان نمیشود که بگوئیم عجمان لغت فارسی نمیدانند
 و همچنین عربان عربند و عزری زبان و همه
 لغات عزری را نمیدانند پس میگوئیم که زید
 علم عزری میداند و علم فارسی هم میداند همچنین
 سلمان علم محمد صلی الله علیه و آله را میداند
 که علم اجمال باشد و باطن و حقیقه و علم علی ع
 میداند که علم تفصیل باشد و ظاهر و صور
 و تکفیم که کل علم محمد را و کل علم علی را میداند
 پس این ادعای خام این باب ضلالت انشاست

مثل غضب خلافت و تاراج فضل اهل
 بیت ^{ست} که مقام ایشان را مقام خود کرده
 و اگر بگوئی که کلام این مرد را چرا چنین حمل
 بر نوع نکردیم میگوئیم که او خود گفته است
 که جمیع اشیاء را من مشاهده کردم بعین الله
 و تفسیری که صاحبش قصد نکرده چه بگوئیم
 بهر حال که این يك ادعای نیجای این مرد است
 و در همین سوره باز گفته است که ما از برای
 هر کس قبله قرار دادیم و تو را قبله سابقین
 قرار دادیم تا آخر تو را بحق خدا انصاف ده
 که سابقین نبی آدم نفاها هستند و این مرد

خود را

خود را قبله سابقین قرار داده است که
 مثلا میباید سلمان و ابو ذر این مرد را قبله
 خود قرار دهند و کتفا با دعا نکرده است
 که این قتمها را پای خدا و رسول و ائمه ^{ست} بسنه
 که امام با او چنین مخاطبه کرده است که ما تو را
 چنین و چنان کردیم و از جمله خرافات او که
 در سوره که او مزق نامیده است میگوید
 بگو ای اهل زمین اگر جمع شوید بر اینکه بساز
 حرفی از عمل مرا نمیتوانید مثل او تا آخر موزه
 اینجا است که همین عبارت را غلط گفته است
 در عزه بطور عزه خداوند این طور

برای دروغ و غلو علامت قرار میدهد که امر
 مشنبه نشود و بطلان این حرف پیش ذکر
 شد که تکذیب خداست و این هم ادعای
 پیغمبر را بر خود بسته و کتاب محل خود را
 نازل منزله قرآن کرده است و باصطلاح
 خود در سوره افتده میگوید کلامی که
 حاصلش اینست که تو باید اقامت امر بکنی
 در کلمه بزرگ و داد و در سپلمان دو حرف
 از آن کلمه را داشتند که امین بر ملک
 شدند و ذالنون و ادريس و اسماعیل
 و ذاکفعل را ما داخل ظلمات کردیم تا شاهد

دادند در باره باب که ما توقف کرده بودیم
 در کلمه بزرگ خدا تا آخر بسین به خرافات
 اینمرد در اینکمان که چه جسارت در باره
 انبیا مرسل کرده است و خود را کلمه نامید
 و انبیا مرسل را صاحب دو حرف از آن کلمه
 و انبیا را خدا معذب کرده که در باره باب
 توقف کردند نه اینکه ادعای مقام امامت
 کرده است و ادعای امیر المؤمنین ^{ثانی} را کرده است
 که فرمودند که ایوب در ولایت من شک
 کرد خدا او را مبتلا کرد و همچنین جمیع انبیا
 بولایت او از مایش شدند و اینمرد با این

خرافات ادعای چه مقام برای خود کرده
 و عجب از این مرد نیست ولی عجب از آن
 طلا بپست که از عقب همچین ضالی
 و کافری می افتند و عالمی میخواهند مشو
 کنند و میخواهند خروج کنند و خون
 مسلمین را بریزند لغوذ بالله من بوار
 العقل و قبح الزلل و برب نشعین و در
 سوره که انرا بجان خود ذکر نامیده است
 میگوید ای اهل عرش بخدای حق قسم
 که ذکر امر نازه از پیش خدا آورده است
 و همت نطفه هستند بر کرد باب

و خدا

و خدا با آنها وحی کرد که نه پرسشید غیر از خدا
 در راه این باب بجمه اینکه این باب غنی است
 و من خدای بلند هستم و باز میگوید که امر از
 آسمانها در دست باب پحمیده همان طور
 که اول خلق کردیم آخر همان طور میگردانیم
 شمارا و ما درهما الواح نوشته ایم که ملک
 زمین مال ذکر است و باز میگوید ای مردم
 بشنوید از باب که خدا بمن وحی
 کرده است که ما این کتاب را بر بنده
 خود نازل کردیم که بر همه عالم بشیر و نذیر
 باشد تا آخر شمارانجا در این کلمات تدبیر

کنید و به بپنید که با این عنق منکسر چگون
 حرفها زده است که دل عوام را بترساند
 و مردم کول بزرگی حرف را بخورند و کسیکه
 این حرفهای بزرگ را میتوانند بزنند افلا
 عبارت کتاب را نامربوط نمیکوید که هر
 عرب شتر دار و شبانی و فاطرحی بفهمد
 که این حرفها غلط است و دزدیده است
 و ندانسته است که چگونه بد زد و با بجان
 الله کل امتهای مامور بودند که خدا را
 در راه این باب جهنم ماب پرسند و اسما^{ها}
 کجا در دست او پیچیده بفول شاعر توکار

زمین یکسره ساختی که بر اسما نهای پر داخت
 تو اول حرف زمین را یاد گیر نگاه اسما^{ها}
 در دست تو پیچیده شود و کجا ملک زمین
 همه در دست تو است و نوندانستی که راه
 عربستان و راه مکه مغشوش است و ^{عده}
 کردی که عاشورا و نوروز و خروج میکنی
 و راه مغشوش شد و خائب و خاسر ^{بند}
 ابو شهر بر کشتی و مرید هایت ساختند
 که بد شد در حکم باب و ثجب کنید
 از آن خرافت که گفته است که این کتاب
 بر او نازل شده است که بر همه عالمها

نذیر و بشیر باشد به بینید که چگونه
 غضب مقام رسالت را کرده است چرا
 که خدا در قرآن خود فرموده که مبارکت
 کسیکه فرقا نرا نازل کرد بر بنده خود که
 بر اهل عالمها نذیر باشد و این ملعون
 بعینه همین مقام را نسبت بخود داده است
 نه آنکه از عالمها عالم پیغمبر است و این
 ادعا کرده است که حجت بر پیغمبران خدا^{ست}
 و نذیر و بشیر آنهاست با این خرافات که
 عرب قاطری آباد دارد از آنها و در سوره
 جین بقول خود گفته است که بحق که ذکر

شما را بر صراط بحکم جمع میکند و باز گفته^{ست}
 ای اهل اسما آنها هر کس بزبانت بآورد
 چنانست که مراد عرش زبانت کرده است
 و هر کس از کتاب او و ندای او اعراض کند
 از صراط گمراه میشود و باز گفته است که
 مشرکون میخواهند میان خدا و بندگان
 اندازند و باز گفته است که ما تو را بر طور
 بلند کردیم تا عهد بگیری از آنچه در آسمان
 و زمین است و بجهت آنکه همه مردم تو را بجهت
 کنند تا آخر شمارانجا با بن ادعاهای خام
 نظری نگارید و حیف که عوام عجم نمیدانند

که اصل عبارتهای عزیزه اینند که آنها را
 من عجمی کردم چه گونه میباشد و چه قدر
 نامربوط است که هیچ عرب شبانی اینطور
 نامربوط نمیکوید و لکن عجمها چیزی میشوند
 و اگر کسی آن عبارتها بخواند مادام که کتاب
 ازها فالباطل بعینه عبارتهای او را
 نوشته ایم و تعجب میکنم از آن عجمان عوام
 احمق که نه عزیزه میفهمند و نه علمی دارند
 و باین مرد احمق تصدیق کرده اند و او را
 باب الله میدانند بهر حال هر کس که هست
 که مایل باو میشود کاش این تصدیق عارضی را

بسیار هم

بسیار محوم نمیکردند که بعضی از شیخیه
 براه این باب ضلالت انتساب رفته اند
 و ما را باین واسطه بیک لهج خیال کنند
 خلاصه در عبارتهای نظری کنید اما آنکه
 باب مردم را بر صراط بحکم جمع میکند خود
 انصاف دهید جمع کننده مردم بر صراط
 مکذب قران و مکذب رسول خداست
 اگر بعضی جهال گویند که مکذب قران
 و رسول نیست عباراتی که نوشتم حاضر^{ست}
 مراجعه کنند چرا که خدا پیغمبر را خاتم پیغمبر^{ان}
 و کتابش را خاتم کتابها و وحیش را آخر

و حیها قرار داده و سنتش را آخری
 سنتها مقرر فرموده و اینمرد ادعای ^{سنت}
 میکند و کتاب جدید بوحی جدید ادعا
 میکند و حلالی چند را که اجماع و ضرورت
 مسلمین است حرام کرده است و حرامی
 چند را حلال کرده است حال همچنین
 کسی بحکم خود مردم را بر صراط جمع میکند
 و اهل آسمانها بزیارت چنین کسی ناید
 بپایند و زیارت او زیارت خدا میشود
 و اعراض از کتاب او باعث کراهی
 از صراط میشود ابا بعد از قرآن کتابیست

و میگرد

و میگوید مشرکون میان باب و خدا
 جدائی همانند ازند برین این همان ^{است}
 که خدا در باره پیغمبر ص در قرآن فرموده ^{است}
 که کفار میخواهند میان خدا و پیغمبران
 جدائی افکنند چگونه مقام پیغمبران را
 نسبت داده است و مطالب و آیات را
 دزدیده است و همچنین آنکه میگویند
 که عهد اهل آسمان و زمین را تو باید بگیری
 و همه مردم داخل باب شوند با سبحان الله
 ابا بعض حرف بزرگ زدن انسان بزرگ
 میشود **شعر** تکیه بر جای بزرگان نتوان زد

بکزان مکر اسباب بزرگی همه آماده شود
 نه هر که طرف کله کج نهاد و ننداشت
 کلاه داری و این سر روی داند و در
 همان سوره خبیثه میگوید که ما وحی
 کردیم محمد و رسولان پیش از او تا آنکه
 مردم بعد از با بها حجتی بر خدا نداشته
 باشند تا آخر نمیدانم این چه ملعنتی است
 ابا سخن فحط است ابا موسی و عیسی و جرث
 همین ادعائی داشتند ابا امیر مؤمنان
 چنین ادعائی میکند که اینم کرده است
 ابا احد از خلق خدا این ادعای امپنوند

کرد

کرد که مثل آنکه بر پیغمبر وحی شده بر کسی
 بشود لغو ذبا لله من غضب الله اللهم العنه
 واتباعه و مصدقیه بعدد ما فی علمک من
 بس است همین قدر ذکر خرافاتش که زیاده
 از این موجب ملال است و در خانه اگر
 کس است بکفر بس است و اگر کسی مسلم باشد
 از همین قدرها هم عبرت میگیرد **فصل**
 در بعضی از خلاف ضرورت اسلام
 و شیعه و خلاف سیرت ایشان و بدعتها
 که این مردم مرتکب شده است بطور اختصار
 اول اثبات وحی جدید بعد از انقطاع

بر پیغمبر آخر الزمان دویم آوردن کتاب
 جدیدی بعد از قرآن که خاتم کتب است
سپم حلال کردن جهادی که سیرت شیعه
 بر حرمت است در زمان غیبت چهارم
 حرام کرده است که کتاب او را با سپاهی
 بنویسند و واجب کرده است که بالوان
 دیگر نوشته شود پنجم امثال این دعاها
 که شنیدی که مخصوص پیغمبر آخر الزمان
 و ائمه انس و جان ششم فرار دادن است
 که اسمش را در منارهها با ذکر پیغمبر و ائمه یاد کنند
هفتم اصل ادعای نبابت خاصه او با بنظورها

کتاب هدیه

که مشاهده است هشتم واجب کردن است
 بر مردم که همه اطاعت او را بکنند و هر که
 اطاعت نکند مشرک است هفتم ادعای
 صریح اوست که مردم همه باید او را بپرستند
 و او را قبله و مسجد خود دانند و همه فقرات
 اوست بر صاحب الامر عجل الله فرجه که را
 بد و روع تنها شده است و همه را نسبت بان
 بزرگوار داده است و هکذا چیزی چند که
 فرصت ذکر آنها را ندارم و در رساله
 از هانق الباطل بقدر کفایت آنها را یاد
 کرده ام و لکن در این ایام مذکور شد

که بکلی انکار این سخنها را کرده است که
 از اوصاف رنشد است و افترا بر او بسته ^{ند}
 و حضرات طلائے که خود را با و حساب ^{اند}
 از راه طلب دنیا و خیالات فاسده
 خود این سوره ها را و عبارتهای هر یک که را
 درست کرده اند و از اینها همه بیزاری
 جسته است بھر حال صاحبان این ادعاها
 ضال و مضل اند و اضلال مردم را کرده ^{ند}
 و کافرنند بظاہر اسلام و مفتری بر خدا
 و رسول هر کس را یافتی که مدعی این امور ^{است}
 او را کافر بدان بنص آیه قرآن و هر کس این

ادعارا

ادعای را بکنند ان راضال و مضل و مفتری
 بر خدا و رسول بدان و این وصیئی که ظاهر
 شد است و دعوتی که منتشر گردیده است
 و کتابها که ظاهر گردیده است همگی بدعت
 و ضلالت است و ادعای باطل و امری
 دیگر از کسی دیگر که اشکار کننده است پس
 این دعوت باطلست و صاحب این دعوت
 باطل خواه او کفنه باشد و خواه غیر او ^{حسب}
 این دعوت مستحق آنچه گفتیم هست و الآن
 که متواتر است این سخنها از او بطوریکه بشنجه
 در آن نیست و بر ماست بیان حق و باطل

لا غیر والسلام علی من اتبع الهدی **فصل**
 در مجلی از معرفت ثنبا و نجبا بطوریکه عوام
 فهم باشد و تفصیل انرا در رساله ازها
 الباطل و رساله نجفیه و غیر آنها نوشتیم
 و اینجا بطور اختصار ذکر مینمائیم که خالی نباشد
 از ذکر شریف آنها بد آنکه خداوند عالم انسان را
 که افرید از مبد وجود او نامنهای شهود او
 و از برای او مانی چند قرار داد چرا که انسان
 نور مشیة الهی است و نور و فنی از مبر صادر
 میشود و منتشر میشود صاحب مراتب میشود
 از نزدیک منبر تا نهایت بعد از هر چه نزدیک

بمنبر است

بمنبر است نورانی تراست و هر چه دورتر
 از منبر میشود ظلماتی تر میشود و آن چیز که
 نزدیک تر از همه بمنبر است نوری است
 که در او ظلمتی نیست مگر بقدر یکدزه و هر چه
 دورتر میشود نورش زیاد میشود
 و هر چه دورتر میرود بظلمت میرود ظلمتش زیاد
 میشود و در ما بین بین است و نور
 و ظلمت مساویست چنانکه تفصیل انرا در
 کتاب کبیر که مستی بارشاد العوام است
 و در عقاید فارسی بالناس بعضی از هم پیکار
 نوشته شده است نوشته میشود پس انسان

که نور مشیت الهی است از اول صدورش
تا آخر بروزش صاحب مراتب است اول
صدورش که نزدیک تر به مشیت الهی است
از همه مراتبش مقام نور است و دورتر ^{تبش} مراتب
از مشیت الهی جسم اوست و در این مابین
مراتب بسیار دارد پس بعد از مقام ^ش فؤاد
مقام عقل است بعد مقام نفس است
و مراتب دیگر که ذکرش باعث تطویل ^{ست}
و مناسب این مقام نیست خداوند عالم
در عالم جسم مشاعری چند با انسان ^{ست} داده
که با مشاعر ادراک عالم اجسام میکند

مثل

مثل اینکه چشم داده است که بان چشم
ادراک رنگها و شکلهارا میکند و بینی
داده است که بان ادراک بوهارا میکند
و گوش داده است که بان ادراک صداهارا
میکند و زبان داده است که بان ادراک
طعمهارا میکند و لامسه عطا فرموده ^{ست}
که بان لامسه ادراک گرمی و زری و درستی را
میکند پس باین مدارک درک جمیع متعلقات ^ش
اجسام را میکند و هم چنین بنفوس انسان
خداوند عالم مشاعری چند ^{عطا} فرموده است
و ان مشاعر بجا له نفوس گشوده است تا بان

مشاعر مدركات و معلومات عالم نفوس را
 مشاهده کند و انشاعر در آن میکند معلوماً
 عالم نفوس را هم چنانکه مشاعر جسمانی در آن
 میکند معلومات عالم اجسام را و همین طور
 علانیه و مشاهده می بینند و لکن نسبت
 مشاعر جسمانی باین عالم مثل نسبت مشاعر
 نفسانی است بعالم نفوس چنانکه بامشاعر
 جسمانی می بیند اجسام را ولی هر جا که
 مقابل و مقارن با او باشد و هر جا که از او
 محجوب است آنرا نمی بیند ولی صاحب این مشاعر
 کسی که اگر انجا برود که محجوب بود انجا خواهد
 دید

مثلا

مثلا اگر شخصی آنچه در پیش روی اوست
 به بیند ولی آنچه در پشت دیوار است
 نه بیند کور نیست زیرا که او کسی است
 که اگر برود به پشت دیوار انجا را هم خواهد
 دید بخلاف کور که اگر برود یا نزود نخواهد
 دید حال هم چنین است نسبت مشاعر نفس
 بعالم نفوس هر کس انشاعر را دارد با آنچه
 مواجهه میشود میداند ولی آنچه را که متوجّه
 نیست نمیداند و قتی که متوجّه شد انوقت
 میداند مثل آنکه کسی که عالم بعلم نخواست
 در هنگامی که ملثفت بیک مسئله است

ملتفت سایر مسائل نیست و از آنها هم
غافل است و زاهل ولی کسی هست که اگر ملتفت
هر مسئله بشود و از او خواهد دانست حال
صاحب مشاعر نفس بهین طور است صا
مشاعر نفس هست ولی ملتفت هر چه شود
او را خواهد دریافت کرد و دیگر التفاتش
بقدر مسافت ما بین او و آنجا است مثل
عالم اجسام که یک مسافت است بیک ساعت
میتواند برود و آنجا را به بیند و یکساعت
هست که باید روزی یا هفته یا ماهی یا سال
برود هم چنین است صاحب دیده نفسانی

پس

پس مسئله هست که یکساعت باید فکر کند
و مسئله هست که باید یک روز یا یک هفته
یا یکماه یا یکسال ملتفت شود تا با آنجا برسد
و فرق او با جاهل آنست که جاهل هر چه فکر
کند نخواهد یافت و آن عالم اگر ملتفت شود
خواهد یافت و هم چنین بعقل انسان خداوند
عالم مشاعری عطا فرموده است که با مشاعر
معقولات عالم عقول را مشاهده میکنند و نسبت
عقل او به عالم عقول مثل نسبت نفس او است
بعالم نفوس و مثل نسبت جسم او است بعالم
اجسام چنانکه جسم او جزئیست از این عالم

عقل و هم جز نیست از عالم عقول و همین پنج
 فؤاد انسان چنانکه عقل او جز نیست از عالم
 عقول و نفس او هم جز نیست از عالم نفوس
 و جسم او جز نیست از عالم اجسام و فؤاد او
 هم جز نیست از عالم فؤاد و علة این مطالب که
 عرض شد آنست که ظاهر بر طبق باطن است
 و ظاهر ظرف باطن است و در ظرف کوچک
 چیزی بزرگ نمیکند پس هر کس که در این عالم
 جز نیست باطن او هم در عالم باطن جز نیست
 و هر کس که در این عالم کلی است در عالم باطن
 هم کلی است چون این را بطور اختصار دانست

بدانکه

بدانکه هر چه متعدد و از اجزائی است و هر چه
 واحد است که در عرض او نظیری ندارد و با ^{نظر}
 ممکن نیست او کلی است پس چون دیدیم که بکار
 در ملک خدا جز خاتم النبیین نیست یافتیم که
 غیر از او کسی کلی نیست پس آن بزرگوار در ظاهر
 و باطن کلی است پس از جسم او هیچ جسمی پنهان
 نیست و از نفس او هیچ نفسی پنهان نیست و از
 عقل او هیچ عقلی پنهان نیست و از فؤاد او
 هیچ فؤادی پنهان نیست و چونکه ^{بیت} اهل
 سلام الله علیهم از عقل و روح و نفس و جسم او
 خلق شده اند بلکه همه يك عقل و يك نفس

و با تمام میباشند از ایشان آنچه میجو
 بنده آن نیستند بلکه آنها با آن
 که نسبت به بزرگوارت ایشان چیزی
 دارند یا چیزی است که بپذیرند و آنها
 نمیدانند و از آن بچیز گذشته همه آنچه
 پیغمبر میدانند همه را آنها را میدانند
 و آن یک چیز هم مطلبی است در توحید خدا
 لا غیر پس جمیع خلق در پیش پیغمبر و اهل او
 مکشوف است و از ایشان گذشته مقام
 انبیاست چون مقام انبیا مختلف است بعضی
 اولوا العزم و بعضی رسولند و اولوا العزم ^{نیستند}

و بعضی

در بعضی وقتها اولوا العزم است و در بعضی وقتها
 مختلف است و البته بود و آنها را اندامتند و این
 پس هیچیک کلی نیستند و اما آنچه چیزی بود
 و شاهد بر خلق کل موجود است و از این جهت
 هر يك چیزی داشتند که دیگری نداشت
 بلکه در پیش بعضی از رعیت چیزی یافت ^{میشد}
 که در نزد ایشان نبود مثل اول مثل موسی و ^{خضر}
 که موسی داشت چیزی که خضر متحمل نبود و خضر ^{داشت}
 چیزی که موسی متحمل نبود و مثل ثانی مثل آنکه
 انمغ دانست چیزی را که هر دو ندانستند و ^{چه}
 دانست چیزی را که سلیمان ندانست و با او ^{نما}

نمودند غوامی را که ابراهیم ندانسته بود
 و هکذا و اینها بجهت آنست که هیچیک از آنها
 کلی و محیط بر کل و شاهد بر خلق کل نبودند
 و هم چنین بعد از ایشان انسانست و ایشان
 در نهایت اختلاف و تعدد میباشد پس
 هیچ یک کلی نیستند پس نمیشود که کلی محیط
 باشند بر کل موجودات پس همه جزئی می باش^{ند}
 ظاهر و باطن پس هر یک میدانند چیز را
 و لکن همه در جزئی بودن مساوی نیستند بلکه
 احاطه اش بیشتر است و یکی کمتر یکی ظاهر
 و یکی باطن الطیف تر و نورانی تر است و یکی

ظاهر

ظاهر و باطن اکتف تر و ظلماتی تر است و
 لطافت ظاهر و باطن علوم و مقامات ایشان
 مختلف میشود و نوع مقام انسان بویج قسم^{ست}
 اول مقام کسانست که صاحب مدرک جسمانی^{ند}
 بغیر از اجسام چیزی دیگر نمیبینند و همه
 علوم ایشان از این عالم است و این مقام
 صاحبان علوم شریعت و طریقت و حقیقت
 ظاهری است بحسب مطابقت این عالم که همه را
 از این عالم استنباط کرده اند و فهمیده اند
 بمشاعر ظاهر خود و بمشاعر خیالی خود که
 از افلاک این عالم خلقت شده است که تفصیل

آنها در این رساله کنجایش ندارد و در سائ
 کتابهای مطول تفصیل داده ایم و از این
 طایفه جزئی ترین سائ بر طوایفی باشند
 و معلومات ایشان کمتر و محجوبات ایشان
 بیشتر است از همه کس و در این مقام بجزای
 جزئی است و این جماعت مقام ایشان در
 عالم نفوس است و مدارک نفسانی ایشان
 گشاده است و مطالب نفسانی را مشاهده
 می بینند و نوع علم نفوس را دارند و بر نطقه
 آن آگاه شده اند ولی هنوز در کثرت
 نفسانی هستند و بسیاری از معلومات نفسانی

برایشان

برایشان مکشوف و بسیاری محجوب ولی نوع
 همه را در دست دارند و اگر سیر کنند
 تا آنجا که محجوب است آن را ادراک خواهند کرد
 و بسیاریها که محتاج ببلد هستند و بسیار
 که محتاج ببلد نیستند و مع ذلک از اهل
 نفوسند و کلام ایشان روح دارد و مؤثر است
 و بر معنی برخوردده اند و معنی را یافته اند
 نه محض الفاظ است علمشان و نه محض الزامات
 لفظیه است بلکه معنویت دارند و بچشم نفسانی
 جزئیها را می بینند و استقامت و اعوجاج
 آنرا بر ویست نفسانی می فهمند سپیم مقام نقیبه

جزئی است و آنها هم اهل نفوسند و بحقیقت
 نفوس خورده اند و درك نفسانیات میکنند
 و محتاج بیلدی نیستند در درك این چیزها
 که از ایشان مخفی است و خود میتوانند اشتبا
 کنند بلکه غالب چیزهای نفسانی که ممکن است
 که انسان درك آن کند برای آن اشکار است
 و این طایفه صاحبان تصرفات جزئی هستند
 و تصرف در جزئیات میتوانند بکنند بجز
 آن اسماء الله که در نزد ایشان است و مخزون است
 و آنها صاحبان حفاظت نفس میباشند و بر سر
 نفوس و عیب نفوس آگاه اند و گاهی هست

که از این

که از ایشان چیزی مخفی میشود و اینکه
 گفتیم که صاحبان حقیقت نفوس میباشند
 مراد نفوس بنی آدم است از انسان و نفوس
 انبیاء و اوصیاء و نفوس قدسیه پیغمبر آخر
 الزمان و ائمه طاهرین را سلام الله علیهم
 میدانند و بر آنها هیچ وجه آگاهی ندارند
 و بعضی از همین نفوس انسان را میشود
 که ندانند و بسیاری از آن برایشان مخفی
 شود و لکن اگر بخواهند بدانند ممکن
 میشود که بفهمند و بدانند اگر فی الفور
 نباشد بعد از زمانی بقدر طی مسافت

میدانند و مقام طایفه اول مقام زمین است
 و مقام طایفه دوم مقام افلاک است و مقام
 طایفه سیم مقام فلک شمس است و چهارم
 مقام بنجای کلی است و این طایفه مقام ایشان
 مقام کرسی است و اینها هم صاحبان نفوسند
 ولی نفوس غیبیه کلبه به نسبت بدو رتبه انسان
 کلبه در ملک پس باز احاطه بمقام انبیا
 و بالآلات ندارند و کلی میباشند در مقام
 خود و این طایفه علم جمیع نفوس را حاضر دارند
 و بر جمیع علوم آگاهند بطور عیان و مشاهد^ه
 کرد بگریح علی محتاج بند بر و تفکر و مرآه^{جه}

پسندند

پسندند و صاحبان تصرفات کلبه هستند
 و تفصیل و اجمال و غیب و شهاده علوم در
 نزد ایشان حاضر است و صاحبان علم
 اولین و آخرین و صاحبان علم محمد و علی
 میباشند و کرامات از ایشان ظاهر میشود
 و دعای ایشان رد نمیشود و مشاهده علو
 مقام ایشان است نه حالات پنج نقبای کلی
 میباشند که آنها اصحاب عقل میباشند و مقام^ی
 ایشان مقام عرش است و اینها در درک حقا^{بقی}
 بطور کلبه و مشاهده و معاينه قدم زده اند
 و صاحبان تصرفات کلبه میباشند و حفاظی

اشباه در پیش ایشان مکشوف است و حکما
 برنجبای کلی و نسبت آن دو نسبت باطن
 نبوت است بیاطن ولایت و نسبت نقبا
 و نجبای جزئی نسبت ظاهر نبوت است
 بظاهر ولایت و نسبت کلی بجزئی مثل
 نسبت باطن نبی و ولی است بظاهر آنها
 و همین قدر در تقسیم این مقامات در این
 رساله بس است **فصل** در شرطی از
 صفات نجبا و نقبا و این رساله کنجایش
 تفصیل آنرا ندارد چرا که در شان ایشان
 سزا است که بگویم شعر کتاب فضل تو را بی ^{نیست} کافی

که زک

که ترکی سرانگشت و صفحه شماری؛ فی الجمله
 تفصیلی در کتاب از هاق الباطل داده ام
 و در این مختصر اشاره بان مینمایم تا عوام
 عجم هم بی بهره از معرفت آنها نباشند بدانکه
 بعد از آنکه انسان مزاج خود را بمتبع
 شرع انور که حقیقه اکسیر نفوس است
 معادل نمود بطوریکه هیچیک از اخلاط
 مزاجش بر دیگری غلبه نکرد و منهاج
 خود را نیز صحیح نمود بمتبع هادیان
 طریقی نجات که از جانب خداوند عالم
 مأمور میباشند بهدایت که کشتگان

وادی طلب الاحماله نائیر نفس فدسی که در
 اوز پاده میشود و سلطنت اونا فذ میشود در
 مملکت جسم و احکام اوجاری میشود و چون
 نفس فدسی از شعاع ائمه طاهرین سلام الله
 علیهم و عکس جمال جهان رای ایشان است
 و هر شعاعی تابع میر است الاحماله احکام اونا
 اهل بیت است سلام الله علیهم و بان نهج
 در مملکت حکم رانی میکند پس جمیع صفات
 و اخلاق صادرة از اوما مانند صفات اهل
 خواهد شد و این سر تا پانمای ایشان خوا
 شد و مو بصفات و اخلاق و احوال ایشان را

حکایت

حکایت میکند پس در انهن کام می شود
 کسی که حب او حب ائمه است و بغض او
 بغض ائمه است و رضای او رضای ایشان است
 و کفت او کفت ایشان است و فعل او فعل
 ایشان است و سخط او سخط ایشان است و بدگ
 او بدداری ایشان است و محرومی از فیض خد
 او محرومی از فیض خدمت ایشان است و زیارت
 او زیارت ایشان است و صلة او صلة ایشان است
 و قطع از او قطع از ایشان است و هکذا
 بجهة آنکه خود را در جنب ایشان نیست
 کرده است و ایشان را اظهار نموده است

خوب میگوید شاعر **شعر** ز بس لبستم خیال تو
 تو کستم پای ناسرمن؛ تو آمد خورده خورده
 رفت من هسته آهنه؛ پس میشود در این
 هنگام مثل آهن بر نافته با مثل دودی ^{مشعل}
 شده که سر تا پا فعل او فعل ائش است بلکه
 نام او نام ائش خواهد شد و در جمیع اثار
 قائم مقام ائش است در اثار و اعمال و اقوال
 و در همه احوال **شعر** نار خود سوزنده شعله
 الئی است؛ نار افزونده شعله اپئی است؛
 دود پیره از کجا سوزنده شد؛ خود همه ^{ظلمت}
 کی افزونده شد؛ چونکه داد اندر هر نار

آنچه داشت؛ نار هم اوصاف خود در او
 گذاشت؛ از خودی بگذشته بکسر ^{اشد}
 نغره آن انا التاری زده؛ و لکن حد اینفا
 نه حظ هر کسی است و اینم زبیه نه جای هر ^{شخص}
 از برای او علامتی چند است که مشتبه بعیر
 نمیشود **شعر** کیرم که مار چوبه کند بشکل مار؛
 کوزهر لهر دشمن و کومهر لهر بار؛ نه هر که
 چهره بر افزوخت دلبری داند؛ نه هر که اینه
 سازد سکندری داند؛ نه هر که ترک کله
 کج نهاد و نشاند نشست؛ کلاه داری و این
 سروری داند؛ هزار نکته بار یکتر زمو

اینجاست نه هر که سر نرشد قلندکند داند
 و علامت صاحب امثال این مقام در نوع است
 یکی علامت نجبا و یکی دیگر علامت نقبا
 اما علامت نجبا علم است و عمل اما علم
 پس باید که در جمیع مایحتاج مردم در دین
 و ایمان و سلوک بسوی خداوند عالم عالم
 باشد بطوریکه جمیع علم خود را از کتاب خدا
 و سنت رسول و ائمه هدی و دلیل عقل
 از مجادله و موعظه حسنه و حکمت و دلیل
 آفاق و انفس و ضرورت اسلام و شیعه
 و اجماع ایشان استنباط نماید و اثبات

نماید

نماید و مالک نقطه علم شده باشد بطوریکه
 هر چه بر او وارد شود از مسائل و علوم
 همه را از آن نقطه استنباط کند و محمل
 همه اسرار و علوم و مقامات و فضایل اهل
 بیت باشد بقدر مقام نجبا و صاحب
 تزییل و تار و پیل و باطن و باطن باطن کتاب
 و سنت باشد و همه را باز از ظواهر کتاب و
 سنت استنباط کند و اما عمل باید مشایخ
 شریعت باشد در جمیع افعال خود و مدار
 بر سنن باشد و مجتنب از مکروهات محما
 امکان و اما مواظبت بر فرائض و اجتناب

از محرمات که بطریق اولی پس هرگاه یافته
 کسی را که صاحب این مقامات باشد بطوریکه
 اشاره بان شد پس بدانکه او از نجبای مؤمن
 و طاعت و لازم و مولای او و در سنان او و
 از اعدای او متحتم است و اما نقیبا پس علائق
 ایشان آنچه مذکور شد از علم و عمل و علائق
 بران نصر فایده و آثار است و در حقیقت
 معرفت این جماعت بتعریف خود ایشان است
 زیرا که دانی نمیتواند عالی را بشناسد
 مگر آنکه خود را بشناسد و خود را علمند
 که چگونه خود را بشناسند ولی باید دانست

که این

که این زمان زمانی است که نجبا و نقیبا
 خود را بوصف نقابت و نجابت ابراز
 ندهند بجهت غلبه جور و ظلم و لابد است
 که شرح این مقام را نیز در فصلی ذکر نمایم
 که بسیار لزوم دارد **فصل** بدانکه
 حضرات نجبا با نقیبا هرگاه خود را با بنو
 ابراز ندهند هیچ کس ایشان را نمیتواند
 بشناسد چرا که ادنی نمیتواند احاطه بتمام
 پیدا نمایند و نجابت و نقابت وضعی نیست
 در ظاهر خلقت انسان که با توصف معلوم
 و هرگاه که در این زمان ابراز دهند

و بمقتضای آن عمل ننمایند چه حاصل از این است
 دادن و محض دانستن آنکه فلان کس نجیب است
 یا نجیب است و حال آنکه تکلیف خود را
 به نسبت باوندانند که با او چگونه باید
 سلوک کرد ثمره بر او مرتب نیست و اگر
 بخواهد که بمقتضای آن عمل نماید و تکلیف
 خالق را بر نسبت بخود بگوید مردم با این تکلیف
 عمل نخواهند کرد تا او را بوصف نقابت
 و نجابت بشناسند و عرض شد که وصف
 نقابت و نجابت سبب آنست که در ظاهر ^{خلقت}
 باشد پس باید که خود را بشناساند و علامت

خود را

خود را بر از و هد چون همه خلق عارف
 بعلم و رسوم نپسندند که او را بشناسند
 که عالم است یا نه و عامل با آنچه میگوید هست
 یا نه زیرا که گفته اند اتما يعرف ذو الفضل
من الناس ذو ووه و بجنب بجنب را میسازند
 و نقیب نقیب را و مردم چون نقیب
 و بجنب نیستند حقیقت امر او را نمیشناسند
 پس باید که از او کرامتی که دلیل بر صدق او
 باشد اشکار شود که بان کرامت بشناسند
 که او صادق است پس وقتی که کرامت از او
 بروز کرد و تکلیف مردم را بایشان گفت

و بنا شد که اینطور نسبت با و سلوک کنند
 لا محاله باید هر کس بعد از ظهور امر او از او
 تخلف جوید امر بعروف و نهی از منکر نماید
 و سزای مخالف را با و برساند و هر گاه بنا
 این شد لا محاله از باب جور و اسنبل تمکین
 امر و اسنبلای او را نمی نمایند و در صد
 جنک و جدال و دفع او بر ایند پس هر گاه
 تحمل کنند او را دفع کنند چه حاصل از این
 عمل که امری اظهار کند و در همان روز
 اول بلکه ساعت اول تلف شود و اگر
 مشتمل نشود و در صد دفع از خود بر آید

بنای

بنای محاربه و جدال باید گذارد و چون
 این باب مفتوح شد ان باب که خدا خوا^{سته}
 که دولت باطل را جولانی باشد تا آنکه ^{تغذیر}
 بمنتهی خود برسد و الوده کی طینتها با ^{سطه}
 پاک شود و آنها که الوده اند بمنتهی اجل
 خود برسند و بنیه ایشان از هم نپاشد و
 بنیاد عالم بر قرار باشد و در خواهد شد
 و بجلی نظم را باید تغیر داد و خداوند عالم
 این بنیاد را بکمئی بر پا کرده است و اگر
 صلاح در آن بود که این بنیاد از هم ^{شد}
 و خراب شود خداوند آنرا بنا نمیکرد از ^{اینجخت}

بود که ائمه هدی ۴ باب جهاد را مسدود
 فرمودند و در گوشه نشینند تا آنکه بنیاد
 ظلم و جور و عنتهای اجل خود برسد **امیر فافلا**
بک نغافل شیطست که بنی نصیب نمائند
 فاطمان طریقی و تفصیل این مطلب را در
 در سهای عام و خاص بتفصیل بیان کرده ام
 و این رساله کنج ایش از آن دارد که تفصیل دهم
 و این جزئی جهادی که حضرت امیر علیه السلام کردند
 اہم بحسب حکم ظاهر شرع که در دست ایشان
 بود لازم آمده بود و انہم بعد از چندین
 سال بود کہ صبر فرمود و مصلحت انہم فی اللہ

اثبات

اثبات امرامامت بود کہ اگر ان جهاد نشد
 بود امرامامت تا اخر الزمان در خفا ^{ند} ممانند
 و هیچ وجه کسی از انمیشناخت لهذا ان جهاد
 جزئی را فرمودند و باز خلق با بحال خود گذاردند
 تا آنکه عنتهای اجل خود برسند و هر گاه ^{لیست} شایسته
 بود کہ این بنیاد از ہم بپاشد صاحب الامر
 عجل الله فرجه خود بر روز مبر فرمودند و بنیاد
 ظلم و جور را از ہم میر بخشند پس معلوم شد
 کہ هر گاه بخبا و نقبا امر خود را بر آرزو ^{هند}
 و حجت بر امر خود ابراز کنند و اتمام حجت نمایند
 کہ برای احد عذری نماند و تکلیف از انگو ^{بند}

اگر مردم امتثال نکنند و ایشان صبر
کنند چه حاصل از ابراز دادن و اگر بمقتضا
ترک امتثال با ایشان عمل کنند عرض شد
که بنای این بنیاد از هم خواهد پاشید و اگر
کسی گوید که ایشان ابراز بدهند هر کس
اطاعت کرد نجات خواهد یافت و هر کس
اطاعت نکرد خودش هلاک میشود و خوب
گوئیم که امر این بزرگواران اظهار حلال
و حرام نهان نیست بلکه امریست که اگر ابراز
شود خون ایشان را مباح خواهند کرد
پس چگونه میشود که بگویند ناهر کس

هلاک

هلاک میشود بشود و هر کس نجات مییابد
بیباید نشنیده قول حضرت سید الساجدین ^{علیه السلام}
در آن اشعار که مضمون آن اینست که میفرمایند
که بسا جوهر علی که اگر آنرا ابراز دهم میکنند
بمن که توبت پرستی و هرا بنده مسلمانان
خون مرا حلال خواهند دانست و این کار
قبیح خود را نیکو خواهند شمرد و حال آنکه
ان امریست که حضرت امیر^ع وصیت با امام
حسن^ع و امام حسین^ع فرمودند و همین
مسلمان بحضرت امیر^ع عرض کرد که اگر نه ترس
آن بود که مردم بگویند خدا کشنده مسلمان را

رحمت کند هر آینه قول عظیمی در شان
 شماعرض میگردم وهم چنین حضرت امیر
 فرمودند علی در سپهر من هست که اگر
 بگویم مضطرب خواهید شد چنانکه
 ربهمان در جاه عمیق مضطرب میشود
 وهم چنین ائمه فرمودند که امر ما صعب^{ست}
 و دشواری او را همه کس یافته اند ^{مخجلان}
 نمیشود نه ملک مغرب و نه بنی مرسل و نه مؤ^{من}
 مخجل عرض کردند پس که مخجل میشود فرمودند
 هر کس که ما بخوایم پس باقی که امر نجبا
 و نعبان محض امسائل فقهی است که بگویند
 و کس

و کسی متعرض ایشان نشود پس اگر گفتند
 مردم در صد دفع ایشان بر میبایند
 اگر از خود منع نکنند کار بقتل ایشان ^{خواهد}
 انجامید و این از حکمت نیست پس صلاح و ^{حکمت}
 در این است که ابراز مقام خود را ندهند
 چگونه و ایشان اسم شریف امامند چرا
 که حضرت امیر فرمودند اسم صفت است
 و صفت شعاع و نور صاحب صفت ^{است}
 و شعاع امام شیعه امام است پس شیعه
 امام اسم امام است و سابق بر این عرض
 شد که احادیث بسیار از ائمه اطهار

سلام الله عليهم رسیده است که اسم امام را
 ذکر کردن در زمان غیبت حرام است پس
 اظهار امر نجبا و نفیاً در زمان غیبت
 حرام است بان ادله که ذکر شد و آنچه
 ذکر شد معلوم شد برای حکیم باسپاست
 و ندب بر که ادعاهای اینمرد گذشته از بطلان
 ظاهری او که ذکر شد از حکمت و ندب بر
 نیست و اصل همین ادعا او در مثل این زمان
 ادلّ دلیلی است بر بطلان او و اینکه او
 حکیم نیست بلکه طالب ریاست باطله است
 و اگر حکیم بودی و سپاست مدن دانستی

دانستی

دانستی که این زمان زمان اظهار امر نجبا
 و نقابت نیست و هنوز این بنیان بمنها
 اجل خود نرسیده و هنوز نباید تغییر وضع
 عالم داده شود زیرا که وضع عالم حکیم
 و وضع این عالم را این طور خواسته و خرف
 این اوضاع خرف وضع حکیم است و خلاف
 غرض از وضع عالم و این کار مؤمن متحن است
 و آنچه در این رساله ذکر شد برای مؤمن
 منصف کافی است و زباده از این فرصت
 نیست و از اینجهت هرگز از سپید جلیل
 و شیخ بنبل امثال این ادعاهای مسموع

نیفتاده است واحدی از تلامذه از ایشان
 کلامی که رایجه این مقامات از او آید نشنیده^{ست}
 بلکه هر گاه یکی نسبت با ایشان چیزی میگفت
 و نسبت مفای با ایشان میداد متغیر میشدند
 و منقلب میکشند و او را میبراندند و انواع
 بی اعتنائی با وی میفرمودند ولی از بیان
 ایشان اصل مقامات نجبا و ثقیبا را
 تلامذه حدسها میزدند یکی نسبت ثقیبیت
 با ایشان میداد و یکی نسبت نجابت و یکی
 نسبت فطیبت و همه اینها خرس و تخمین
 بود و هیچیک از آنها متمسک بنصی نبودند

و عرض شد

و عرض شد که عالی رادانی نمیتواند شناخت
 و این امر است که شخص باید آنرا اعتقاد کند
 و بان اعتقاد از دنیا برود پس این امر مخیر
 و تخمین نمیکند در مجمل اصحاب تخمین چیزی
 میگفتند و بعد از فوت سید جلیل بنای تخمین
 قوی گرفت و جزم بر امر سپید کردند و از پی
 وصی ایشان برآمدند و هر کس را محل مظنه
 می بینند طلب علامت و کرامت میکنند^{همینا}
 بهین خیالات خواهند مردانکه کسی است بطلب
 بی جای واهی ایشان بیرون نخواهد رفت
 و آنکه کسی نسبت بهرزه درائی حرکات^{فیمحه}

خواهد کرد و این حضرات طلاب جهنم است
 و لعل ملعب شیطان خواهد شد نمیدانم
 از ایشان که گذشتند چه بروز کرد که از
 وصی ایشان بروز کند و نمیدانم که با ایشان
 بچه هج کردند و بوصی بچه هج میخواهند
 بگردند و ایشانرا بچه شناختند میخواهند
 بشناسند نصیبی ایشان بچه علامت میخواهند
 بکنند و در مدت العمر از ایشان چه شنیدند
 و چه دیدند و از وصی چه میخواهند برینند
 و بشنوند و اگر وصی وصی ایشان است بر^{بقه}
 ایشان است و اگر بر خلاف طرفه و حکمت

ایشان

ایشان است پس وصی ایشان نیست و بر طرفه
 ایشان نه و بعضی میبینم طلب نص میکنند
 از سید جلبل نمیدانم نص بر شیخ برای
 ایشان که کرده بود و نص بر سپید که کرده
 که او نصیب است با نجیب و اگر نص بر فضل
 و علم ایشان شده بود چرا امر و زکفایت
 بچنین نص نمیکند و زیاد میخواهند باری
 میخواهند هتک تر خدا کنند نخواهد شد
 و الله راه هدایت او ضح از افتاب است
 و لکن مردم رو بحق نبینند و هوا و اغراض
 نفسانی دارند چنانکه واضح است بمرحال

اینها که شیخی شدند نمیدانم بکرامت و معجزی
 شیخی شدند با بعلم و عمل اما کرامت و معجز
 نبود اما علم و عمل پس میزان راهمان علم و عمل
 قرار دهند اگر اهل تمیزان نیستند امروز
 هم نبودند و اگر بودند امروز هم هستند ^{ند}
 چرا طور و طرز ایشان تغییر کرده امروز بچه
 سبدا پسندند و امروز بچه چیز جرح و ^{بند} بعد
 میکنند و خالص و معشوش نمیزمیدند غرض
 اگر نرک نصد بنی علم را میکنند با انتظار کرامت
 و معجز پس همین انتظار باشند و ما هم در
 انتظار هستیم والله يقول الحق وهو يهدي السبيل

ان يهدي الى الحق احق ان يتبع امن لا يهدى
الا ان يهدى فالكف كيف تخمرون فصل
 در ذکر فرق ما بین سحر و معجزه و چون سخن
 با بنی نقام رسید ختم کتاب را نمودم و ^{بعضی}
 از مخادیم لازم الاطاعه امر فرمودند که فصلی
 ملحق کنم باین رساله شریفه در بیان فرق ما بین
 سحر و معجزه ^{فصل} لهذا امثالا لامره بنوشتن این
 اقدام نمودم و لی بجهت فلت فرصت و بودن
 ایشان در جناح حرکت بسمت دارالعباده
 باختصار میکوشیم پس بدان ابدك الله که خدا
 وند عالم بعد از آنکه بنی آدم را مدنی الطبع قرار

داد که چون حیوانات کنگ نمیتوانند فرد
 فرد زنده کی کنند و باید مجتمع باشند در شهرها
 و قریبها که هر یک با مری مشغول و حاجات
 و اسباب وجود و جهات کل بواسطه کل
 مهمتا شود تا نظام معاش و معاد ایشان بر پا
 باشد و باقی بماند و چون اسباب قوام معاش
 و نظام معادشان مختلف است و هر سببی خوا^{ست}
 از طبعی و سلبی و مزاجی میشود که از ضدان
 بر نیاید و اسباب هم مختلف و متضاد بود
 لهذا طبایع ایشان مختلف و متضاد خلقت
 و اختلاف و تضاد خلقت و طبیعت باعث

پیدا شدن فتنه و فساد در حال اجتماع
 ایشان شد بجهت رفع این ماجرای در حکمت
 خلقت حاکم و سلطان لازم شد که رفع فتنه
 و فساد شود و در مابین ایشان حکم بعدل
 و انصاف کند و بحق در جمیع وجوه اختلاف
 ایشان آگاه باشد تا در جمیع مواد مابین
 ایشان حکم کند و چون در صد بیان سایر
 صفات آن حاکم نیستم بیان آنها را حواله
 بکتاب ارشاد العوام مینمایم که هر کس میخوا^{هد}
 بپرهان آنها را بداند بان کتاب رجوع نماید
 و در این کتاب غرض بیان فرقی مابین معجزه و سحر^{ست}

پس چون ان حاکم در حکمت ضرور شده است
 و از وضع الهی باید باشد پس باید بحق باشد
 و جامع جمیع صفات کامله باشد و اگر ان
 حاکم حق و عدل و معصوم نباشد خود یکی
 از مفسدین خواهد بود که باید حاکمی دیگر
 بران نصب شود تا رفع غایبه انرا نماید
 از بلاد و عباد و خداوند حکیم علی الاطلاق
 اجل از آنست که حاکم جور در محل لزوم عدل
 خلفت نماید پس چون صفت حکومت صفت
 نفسانی نه جسمانی که هر کس مشاهده کند
 بان صورت انرا شناسد بلکه نفسانی است

و هیچ

و هیچ کس بجز خالق ان بران مطلع نیست
 و او میداند و بس که عادل است و که ظالم و که
 مصلح است و که مفسد و که بزرگ نفس است
 و چه کوچک پس در حکمت لازم شد که علامتی
 بران شخص قرار دهد که بان علامت ممناز
 باشد از سایر و شاهدهی باشد برای بودن
 او از جانب خداوند و اینکه اوست حاکم عدل
 که جوری در او نیست و معصومی که خطا در او
 و هکذا باقی صفات لازم مجلا شاهدهی
 ضرور شد که دلالت کند بر اتصال او بملکوت
 خداوند عالم و ان علامت با پسینی علامتی باشد

که در ساپرن نباشد چرا که اگر غیر او هم باشد
 او خواهد گفت که پس من هم بایستی خاکم باشم
 بجهت آنکه آن علامت که نموداری من هم دارم
 پس بایست که علامت او از جنس علامات
 رعیت نباشد و چون صفات از دو قسم
 خارج نیست صفات خلقی و صفات خالقی
 و چون صفات خلقی علامت حجت نمیشود چرا
 که باقی خلق هم انرا دارند و حجت نیستند پس
 بایست که افعال و صفات الهی با آن خاکم باشد
 و باید بکسان نباشد تا بدان واسطه خلق
 بدانند که این شخص متصل بملکوت الهیست

و در ادعای حکومت صادق است و بر ساپرن
 لازم است اطاعت او و ان افعال الهی ^{لیست} افعال
 که ساپرن خلق از آوردن مثل او عاجز باشد
 و در حد بشر نیست پس لازم شد که خاکم
 افعالی چند از او سرزند که خارق عادت
 بشر باشد و اسم آن معجزه است و از این جهت
 هر نبی و وصی بایست با معجزه باشند تا حق
 از باطل و خاکم از رعیت ممتاز باشد و چون
 بجهت بعضی از حکمتها خداوند در عالم سحر و
 شعبده و علوم غریبه خلقت کرده بود که ^{یک}
 از آن حکمتها از مایش خلقت و حاصل انها

اظهار اموری چند که شبیه بافعال الهی^{ست}
 بود و بعضی از خلق بان علمها اوفائش شدند
 وان علمها را تعلیم گرفتند و از باب حجب
 ریاست و طمع دنیا انعلوم را بکار بردند
 و امور غریبه که شبیه بمعجزه بود ابراز دادند
 و نمیزمانین انها و معجزه کار هر کس نیست
 و بان خلق بجزئی افتادند و حق را از با^{طل}
 نمیزنمیدادند و دیگر علامتی نمیشد قرار ده
 که حق از باطل ممتاز شود چرا که هر صور^{تیکه}
 در علیین باشد او را نظیری در سببین هست
 و هر زمان که داعی حق بر خیزد و صور^ت

از صورتهای حق را اظهار کند در مقابل
 ان داعی باطل بر میخیزد و صورتی نظیر او را
 ابراز میکند که عقول جهمال در هر دو چیز^ن
 میشود و او میگوید حق با من است و ان دیگری
 میگوید حق با من است و هر صورتی که از
 علیین شاهد او ردی حکم صورتی در زیر
 دارد آنچه در بالاستی، ان دیگری هم
 صورتی جفت ان خواهد آورد پس در
 این حال حمایت و اعانت الهی لازم و رعای
 و نظیر او واجب آمد که او که داناست بحق
 و باطل و خالق هر دو است و قادر بر هر دو

او منع باطل را کند و غایب او را دفع نماید
 و حق را باقی گذارد پس دفع الهی تکذیبی باشد
 برای باطل و ثبوتی را و باقی گذاردن او
 ثبوتی باشد برای حق پس هرگاه باطلی
 بر چیزی دوا دعا کند پیوستن خود را بملکوت
 الهی و اعمالی چند بخواهد بر او دهد بر خدا
 که تکذیب او نماید اینطور که او را رسوا کند
 و کذب او را آشکار کند تا نتواند در مقابل
 حق و اهل حق ایستادگی کند و بعین از این
 چاره نداشت لهذا این امور را خود متکفل شد
 و برای تمیز هر حق در هر عصری صحیح تر و معتبر تر

از تصدیق الهی چیزی نیست پس خدا باطل را
 هرگز ثبوتی نمیکند و حق را و انبیا گذارد
 چنانکه در قرآن مبرها لا یصلح الساعی
 حیث انی رستگار نمیشود ساحر هرگاه
 بیاید و مبرها بدان الله لا یصلح عمل المفسدین
 خدا عمل مفسدین را اصلاح نمیکند و مبرها
 بل نفذت بالحق علی الباطل فبد مغر یعنی
 بلکه میندازیم حق را بر باطل پس او را هلاک
 میکند و هکذا پس در هر امری که عقل تو را ^{ند}
 و نتوانی که حق و باطل از آن تمیز دهی بیهیبت ^{ند}
 فویم بسبح و ثبوتی الهی را چنانکه عرض ^{شد}

پشوی خود کن و دانستی که بر خداست ابطال
 و رسوا کردن آن پس این مطلب از جهات
 بسیار حاصل میشود و خداوند در حرکت
 او همین قدر لازم است که امر او را فاسد کند
 اگر چه از یک جهت باشد و همین که از یک جهت
 امر او فاسد شد سایر جهات را بر حجه ^{سعه}
 خود از او منع نمی نماید و باو عطا میفرماید
 چنانکه فرموده است و رحمتی وسعت کل شیء
 یعنی رحمت من همه چیز را فرا گرفته است
 پس هرگاه کسی شعبده باز یا ساحری که او
 ادعائی جز ساحری نکند و مقابلی با اهل ^{حق}

نکند

نکند خداوند از رحمت و اسعه خود منع او
 ننماید چنانکه سایر عصاه را منع از معصیت
 ننماید تا هر کس بخط خود از مناع دنیا برسد
 و بمقتضی آن ثواب یا عتاب باو برسد و
 هرگاه کسی ابد و ادعای حقی کند ولی بشرک
 دعوت کند در بطلان او همین دعوت ^{علا}
 کافی است پس میشود که عملی از او سرزند
 و منع او نشود و هرگاه بتوحید دعوت کند
 ولی بانکار انبیاء سلف باشد کلاً او بعضاً
 یا با اثبات نفی که ضروری ملل سابقه در انبیا
 باشد دعوت نماید در بطلان او همین ^{علا}

کافیت و پیشود که بردست او علی ظاهر شود
 و هرگاه در انبیا سخنی نداشته باشد و همه
 صفات همه دعوت کند ولی انکار او صیاء
 ایشان را نماید با انکار صفات بدیهه
 آنها را کند و دعوت با انکار نماید و بطلان
 امر او همین کافیت و هرگاه دعوت بتوحید
 و نبوت و اوصیاء ایشان کند و با آنها اقرار
 کند ولی انکار محبت اولیاء خدا و بغض
 اعداء خدا را نماید و دعوت بعکس نماید عموماً
 بخصوص کسی که از انبیا و اوصیاء سلف محبت
 با بغض او بطور ضرورت معلوم شده باشد

کافیت

کافیت این علامت در بطلان او و حاجت
 بچیزی دیگر نیست و پیشود که از او علی هم
 شبیه معجزه سرزند چرا که بر خدا بود بطلان
 و باطل کرد وضع سایر امداد از رحمت و ^{سعه}
 نیست و هرگاه همه این چهار اصل را موافق خود
 دعوت کند ولی ادعای نبوت کند بعد
 از خاتم با ادعای وصایا کند بعد از ائمه
 اثنا عشر کفایت میکند در بطلان او همین
 ادعای و پیشود که بعد از او بعضی اعمال سرزند
 چرا که بر خدا بود بطلان او کرد و هرگاه نه ادعای
 نبوت کند و نه ادعای وصایا بلکه ادعای نبی

و با بپت و نقابت و نجابت کند حال باید نظر
 کرد اگر منکر ضرورت پات مذهب کلا او بعضاً
 میباشد بس است در بطلان امر او همین چرا
 که حقیقت آنها بقول پیغمبر و امام سابق معلوم
 شده است و حلال او حلالست نافیامت
 و حرام او حرام است نافیامت و شرع او باقیست
 و قول او کلا حق است بضرورت مذهب
 و اگر مصدق کل ضرورت پات هم هست و حال
 باید نظر کرد که ابا مجنونست با غافل اگر مجنون
 همین علامت بس است چرا که مجنون ولی نمیشود
 و اگر غافلست باید دید که عالم است یا جاهل

اگر

اگر جاهلست کافیت همین علامت بر بطلان
 او چرا که جاهل واحد حجته بر خلق نمیکند
 و اگر عالم هم هست باید دید که فاسق است
 یا عادل اگر فاسقست همین علامت کافیتست
 چرا که فاسق قطب نمیشود و اگر عادل هم
 باید دید که طیب المولد است یا نه اگر معلوم
 خبیث مولد او همین علامت بس است چرا که
 خبیث المولد ولی نمیشود و اگر اینهم بظاهر
 مذهب طیب است و خبیثی در او نیست باید
 دید اخلاق او چون است اگر بد خلق است
 و اخلاق روحانین و اخلاق الهی ندارد همچون

علم و سخاوت و شجاعت و مدارا و زهد
 و استغفار و هکذا سایر صفات
 پس همین علامت بس است در بطلان
 او و کسی که اخلاق فبیحه داشته باشد و
 نمیشود پس هرگاه بکوجه از وجوه بطلان
 در آن باشد بر بطلان امر او کفایت میکند
 و آنچه بر خدا بوده است بعل امد و ممکن است
 که اعمال دیگر که شبیهه نمجزه باشد از او سرزند
 چرا که بر خدا بود ابطال او و باطل کرد دیگر
 منع سایر امد از آن لازم نیست و هرگاه
 از هیچ راه بر او عیبی نمیتوان گرفت و هم علم

و عمل

و عمل و سلوک او موافق فرمایش خدا و رسول^س
 و با ضرورت باث اسلام و مذهب منطبق است
 و اگر چیزی هم خلافی باشد بر اختیار خود
 دلیل دارد و نگاه ادعای مفای کرده و بر
 ادعای خود حجه آورد از کرامتی و اتاری
 و خدا منع او را نکرد البته او حق است و اطاعت^و
 لازم و مخالفت او حرام و دوستی دوستان او
 و دشمنی دشمنان او واجبست و اما در
 این زمان که بهیچ وجه حکمت وضع عالم
 اقتضاء از نمیکند که کسی اظهار مفای
 حجتی اقامه کند چنانکه و از کلام

سپد جلیل فہیدی پس بعد از فہیدن
 این مقام کہ از عین حکمت الہی است بعبرت
 نظری در امر این باب ضلالت انساب
 بنا و خدا را بر خود حاضر کن کہ کسی بعد
 از خاتم النبیین ص و بعد از ائمه طاہرین ع
 بہاید و ادعای وحی جدیدی کند و بگوید
 کہ بر من کتاب جدیدی وحی شدہ است
 چنانکہ بر محمد بن عبد اللہ ص و بر سائری
 پیغمبران وحی شدہ است اباراہ شبہ
 برای کسی دیگر باقی مہماند و آنکھی کہ حلال
 کند حرام خدا را و حرام کند حلال خدا را

و تغیر

و تغیر شرع دہد حال اگر از این دیگر
 امری ہم سرزند بزند چرا کہ خدا بود ابطال
 و باطل کرد پس جانان اللہ عین دلیل بطلان را
 این بیعتلان دلیل حقیقت قرار دہند
 و کتاب مزخرف او کہ اسباب ابطال خدا
 او را اسباب حقیقت قرار دادہ اند پس کدام
 دلیل بر بطلان او اوضح از آوردن کتاب
 بعد از خاتم کتب و ادعای وحی جدیدی
 پس از انقطاع وحی بر رسول خدا ص و حلال
 کردن و حرام کردن پس از شرع پیغمبر ص
 کہ حرام کردہ است حلال خدا را کہ نوشتن

عبارت او باشد بسپاهی و واجب کرده
 جهاد پرا که با جماع شیعه و ثواب از اخبار
 که در غیبت امام نمیشود و کفته است او را
 در اذان بر منارها ذکر کنند و شهادت
 بجای او دهند و اینها همه بدعت صریح است
 و بدعت باعث ضلالت است و ضلالت
 باعث آتش جهنم است و کدام دلیل اوضح
 از این که این مرد مسائل حلال و حرام و فقه
 و احکام نمیداند و کدام دلیل اوضح از آنکه
 حکم نمیداند و کدام دلیل اوضح از آنکه عمر
 ندارد و خرافات و باطل و نامربوطهای

خود

خود را معجزه مینماید و خود را قبله
 میدانند و علم از انبیاء مرسل میدانند چه بگویند
 و چه قدر بگویند

بر جمعی از راه

شدت جور و ظلم در عالم و هکذا هر کس بخوبی
 این باطل را اغانتی کرد و امر این مرد باطل
 از حق غافل را شرف داد و این هم یک
 محنت است که حضرت بعد از فوت سپید جلبل
 بان مبتلا شده ام و مکابره با ارباب و انزال
 باین واسطه باید نمایم و سب علم الذین ظلموا

ای منقلب بنقلبون همین قدر در این مقام
کافیست در خانه اگر کس است بگرف
بس است فد فرغ من شو بدع نامن شهرد

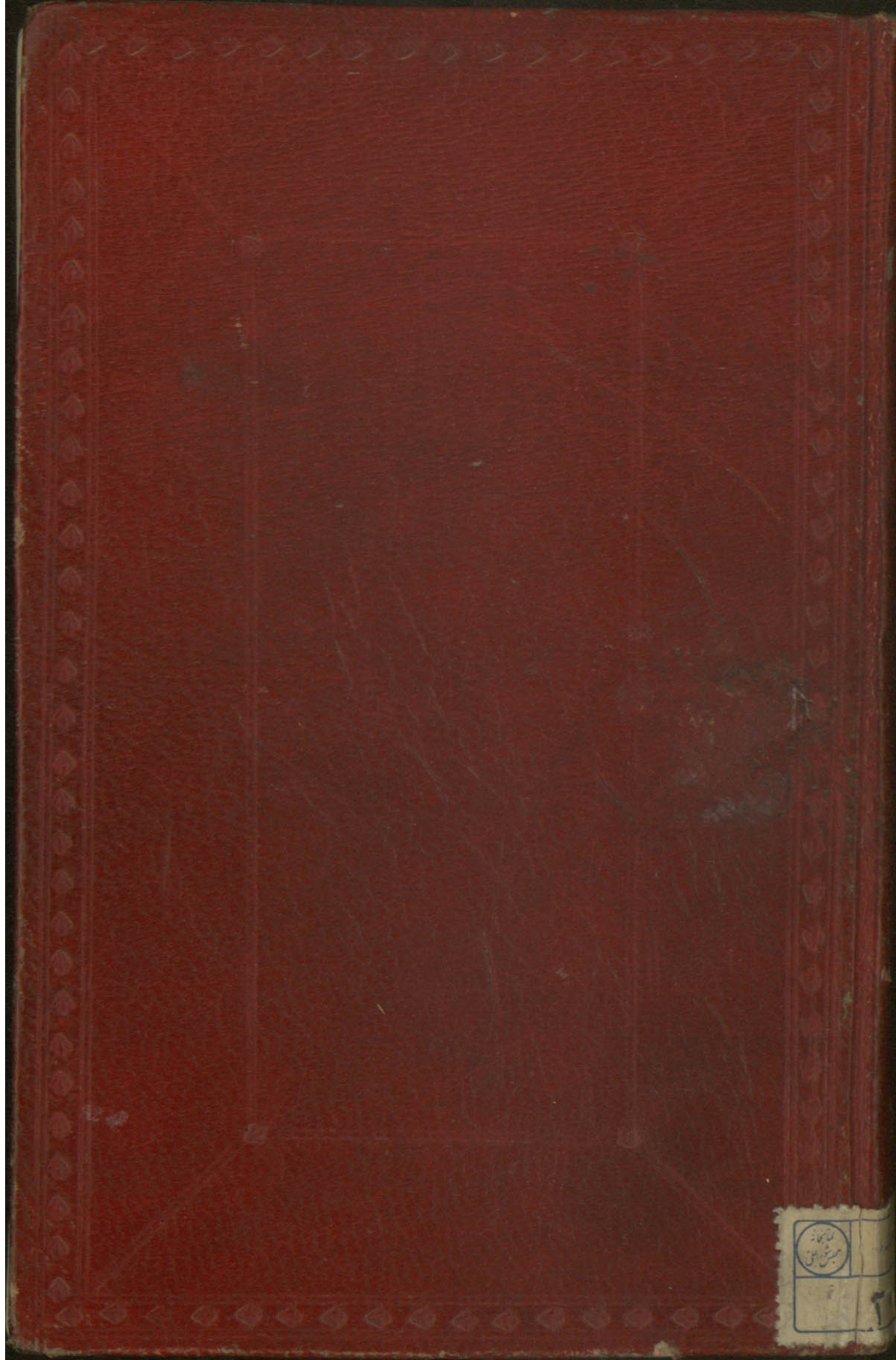
الحمد لله المفسر شهر ۱۲۸۲

افل الجبار محمد جبار

الحارری الکریم

تم و بنظر
عم

مکتبہ
مدرسہ
۱۲۰۰